

klímop

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 27 nummer 1
januari - februari - maart 2017

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

I N H O U D

4	OPSTAPJES		20	LANDSCHAP IN BEELD		36	DOOR DE BOMEN HET BOS
5	BELEID			• <i>Weide met perspectief, Lauwe groener</i>			• <i>Berk, boom van het licht</i>
	• <i>Ikea in Wevelgem</i>		22	IN BEELD		38	PLANTEN
	• <i>De Gavers: natuur versus recreatie</i>			• <i>Winter</i>			• <i>Twee boeiende plantenlessen</i>
11	NATUUR.KOEPEL		25	VOGELWERKGROEP		40	PADDENSTOELEN
	• <i>1000 nieuwe leden in Zuid-West-Vlaanderen</i>			• <i>Vogels in onze streek - winter '15 - '16</i>			• <i>Zoeken naar zwammen op de Keizersberg</i>
13	GROENE APPS		26	STEENUILENWERKGROEP		42	UIT DE VERENIGINGEN
	• <i>Issuu</i>			• <i>Regio hotspot voor steenuil</i>			• <i>Natuurpunt Avelgem</i>
14	MILIEU EN BEDRIJVEN		29	TRAGE WEGEN			• <i>Natuurpunt Waregem</i>
	• <i>Natuurlijk onthaasten in Pan's kruidbar</i>			• <i>Wandelen langs oude Leiearmen</i>			• <i>Natuurpunt Krekel Anzegem</i>
16	ONDERWEG		32	GEOLOGIE EN LANDSCHAP			• <i>JNM</i>
	• <i>Ter plaatse.. rust!</i>			• <i>Geen paniek: busje komt zo... busje komt zo!</i>			• <i>Natuurpunt De Buizerd</i>
18	HET DNA VAN DE BRAMENPLUKKER		34	ZOOGDIEREN			• <i>Natuurpunt Zwevegem</i>
	• <i>Schoon gezelschap</i>			• <i>Zoogdierenwerkgroep meer dan ooit springlevend</i>			• <i>Natuurpunt De Vlasbek Velt</i>
						54	DE NATUUR IN MET KINDEREN
						55	ACTIVITEITENKALENDER
						59	COLOFON

✿ Even voorstellen / BAVO DE CLERCQ //

Bavo is een gedreven Natuurpunter uit Zwevegem. In het vooruitzicht van zijn pensioen volgde hij de cursus Natuurgids en slaagde met brio, want zijn liefde en kennis voor natuur zitten er al lang ingebakken. Sindsdien heeft hij het natuurvirus echt te pakken; gecombineerd met zijn sociaal en cultureel engagement is Bavo een duizendpoot waar iedereen kan op rekenen. Bavo heeft al vele tientallen klassen en groepen van zijn natuypassie laten

proeven. Zijn grote passie is de amfibieën; menig kamsalamander heeft vanuit de fuiken al de blik van Bavo gezien. Bavo is intussen een vaste waarde geworden in het bestuur en in de beheersploeg van Natuurpunt Zwevegem. Hij zetelt in de Gecoro, in de gemeentelijke Trage Wegen-werkgroep, in Natuur.koepel, in de Westvlaamse Milieufederatie...

Bavo is ook een belezen man. Hij leest massa's boeken, en noodgedwongen en met plezier doet hij dat veelal in de nachtelijke uren; een dag heeft immers maar 24 uren. Ga dus best 's morgens om 8 uur niet aankloppen bij Bavo.

Daarnaast heeft Bavo ook heel verborgen talenten: zo is hij is een geboren verteller die tijdens de Nacht van de Duisternis meer dan honderd kinderen en mama's en papa's geboeid deed luisteren naar de verhalen van de Tovenaar en de uil. Bedankt voor je inzet Bavo!

Schelde te Avelgem, stroomopwaarts vanaf Escanaffles-brug
Foto: Dirk Libbrecht

Beste Klimoplezers,

Ik wil jullie allen een gezond nieuwjaar toewensen!

Niettegenstaande de lamentabele toestand van onze planeet en de mokerslag die we te verwerken kregen met de verkiezing van een klimaatontkenner in de Verenigde Staten, zie ik toch nog een paar lichtjes branden. We hebben daar nu wel enkele redenen voor.

De klimaatambities van de Vlaamse regering zijn eindelijk een feit aan het worden. De intenties zijn gemaakt, de uitvoering wordt voorbereid. De juiste beslissingen moeten vanaf vandaag genomen worden, en wetenschappelijk onderbouwd zijn. Want iedere verkeerde beslissing heeft nog decennia lang zijn gevolgen, en die tijd is er niet meer.

Enkele van de klimaatdoelstellingen in Vlaanderen wil het beleid halen door een andere ruimtelijke ordening. De ambities zijn groot: stads- en dorpskernen moeten worden versterkt en het platteland krijgt terug zijn openruimte functie. Productie en maak industrie wordt zoveel mogelijk lokaal en regionaal georganiseerd. Deze transitie moet gedreven en versterkt worden door de bevolking. Beste leden van onze vereniging, samen moeten wij dit verhaal van een broodnodige transitie versterken. Op alle fora kan ieder van ons zijn steentje bijdragen.

De impact van ons eigen handelen is veel malen groter dan we kunnen vermoeden. In ons eigen gezin, school, werk, buurt, gemeente kunnen we het

voorbeeld geven. Door zoveel mogelijk goederen te delen en te hergebruiken. Door vooral lokale producten in de buurtwinkel te kopen en wegwerp-producten te mijden. We eten zoveel mogelijk vegetarisch, we kopen bij onze lokale bio-boer, we isoleren onze woning, doen aan co-housing, wekken onze eigen energie op, we gaan minder ver op reis, gebruiken het openbaar vervoer, we verplaatsen ons elektrisch, we zorgen voor meer natuur in onze eigen buurt en zoveel dingen meer. Tenslotte delen we al onze origineelste inspanningen op sociale media en beïnvloeden onze politici. Allemaal keuzes die we zelf kunnen maken als bewuste en intelligente mensen die het beste willen voor hun kinderen en kleinkinderen.

Met ons tijdschrift Klimop geven we dan ook graag deze voorbeelden van “good practice” en geven we een forum aan de voortrekkers in onze samenleving. En meteen nodig ik jullie graag uit voor onze jaarlijkse nieuwjaarsreceptie en uitreiking van de Klimop award waar we weer zo’n trekker zullen in de bloemen zetten.

En bijna vergeten: we stellen het goed met Natuurpunt in de streek: 1000 nieuwe leden erbij in één jaar, enkele mooie aankopen gerealiseerd om natuur te beschermen, veel enthousiaste mensen erbij en boeiende activiteiten gepland in 2017...

Wees welkom!

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL.VZW

opstapjes

Deerlijkenaar
**Peter
Callewaert**
bekijkt de dingen an-
ders dan we gewoon
zijn. Naast z'n
bijzonder oog voor
de natuur ligt Peter
ook aan de basis van
de Natuur-Wonder-
Wandelingen.

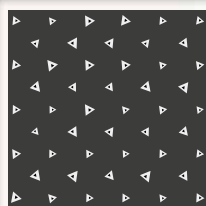
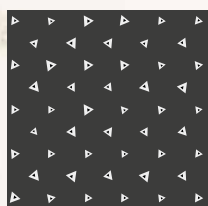

Binnen en Buiten

Natuurbeleving gebeurt per definitie buiten, in de deuropening kan ook. Omhoogkijken naar een overvliegende V-formatie ganzen. Door het ritselen van je voetstappen in de bladeren naar de grond kijken en je verwonderen over de variatie aan paddenstoelen.

Kastanjes, bolsters, bladeren rapen met en voor de (klein)kinderen die we graag ook zonder aan- en uitknop animeren. Je moet best ook voor je kijken. Om te zien waar je loopt en heel zeker ook om mensen te ontmoeten. Bekenden op zoek naar dezelfde vogel of onbekenden die buiten hetzelfde zoeken en vinden.

En dan kun je samen naar bin-
nen in de warmte van Café De
Boomvalk of de nieuwjaarsre-
ceptie van Natuur.Koepel.

Het ideale vieruurtje

Lekker lang uitslapen en uitgebreid brunchen, gevolgd door een korte rit in de auto om vervolgens een beetje kolganzen te tellen, ... En rond vier uur volg je gewoon de massa die zich klaarmaakt met telescopen en grote lenzen voor het ideale vieruurtje...

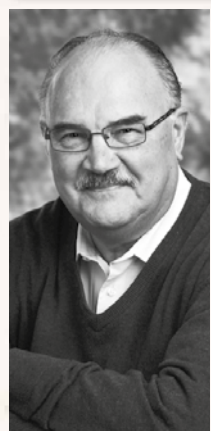
Door zijn punctualiteit is het geen al te grote uitdaging om hem te zien, maar soms is gemakkelijk toch ook leuk.

In het zonlicht lijken zijn wijde vleugels als van goud. Zijn grote gele ogen bezorgen hem een intrigerende blik. Met grote vleugelslagen baant hij zich een weg over het veld en duikt hij plots naar de grond. Helaas... geen prijs. Of toch, niet voor hem. Want voor mij gaat er niks boven het spotten van een velduil op een koude herfstdag in november.

Winterwemelen

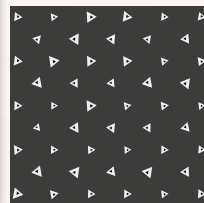
De oude steiger aan de kijkhut "De Fuut" in de Gavers is één van mijn favoriete plaatsjes. Het is er rustig en stil vlakbij de resterende rietkragen. Nu het koud is zou je

denken dat de winter grote opruiming houdt onder de vervelende en stekende insecten die ons 's zomers lastig vallen. Toch is dit maar gedeeltelijk waar. Alleen bij aanhoudende vorst zullen bepaalde kwetsbare insecten het loodje leggen. Alleen in een natte en zachte winter hebben allerlei schimmels en parasieten vrij spel en kunnen vogels en insectenetende zoogdieren gemakkelijker bij hun lievelingshapje komen. Er zijn 's winters veel meer insecten op de been dan we denken. Zo zie ik nu ijle zwermen wintermuggen. Ze dansen stevast boven de boeg van een verwaarloosd zeilbootje. Ondanks de eenvoudige schoonheid ervan heeft dit zwermen een banale functie. Door dicht op-
een te dansen lokken de mannetjes de vrouwtjes naar zich toe. Het liefdesspel neemt hen blijkbaar zo in beslag dat ze niets eten of drinken. De kou deert hen al helemaal niet. Slechts de andere sekse is van belang. Liefde is blind, nietwaar?

**Jean-Pierre
De Roo**
is voormalig
leraar en druk bezet
Natuurgids. Wie
in de Gavers komt
heeft veel kans om
Jean-Pierre De Roo
te spotten!

**Scarlett
Vanuxem**
heeft een echt hart
voor natuur en dat
merk je aan haar
teksten. Ze volgde de
cursus Natuurgids
en is professioneel
actief bij J.N.M.

Ikea in Wevelgem

FAITS DIVERS OF TOETSSTEEN VOOR DE BETONSTOP EN HET KLIMAATBELEID?

Vooraleer er ooit een nieuwe IKEA vestiging kan komen in onze regio, moeten er nog heel wat procedures worden doorlopen. De start is onlangs gegeven voor de opmaak van een Milieu-effectenrapport(MER) waar de invloed op mens en milieu moet worden onderzocht. Bij zo'n procedure is de initiatiefnemer ook de opdrachtgever en kiest hij zelf wie die studie opmaakt. De administratie kijkt toe of één en ander van degelijk niveau is. Het publiek krijgt daarom ook inspraak: men mag voor de opmaak suggesties doen voor bijkomend onderzoek van relevante zaken. Ook nu blijkt de ontwerpnota voor deze MER

studie (de "kennisgevingsnota voor het MER") veel hiaten te vertonen. Er zullen dan ook ongetwijfeld veel reacties volgen. Ook wij hebben met Natuurkoepel vzw ons huiswerk gemaakt: je kan onze reactie overigens nalezen op www.natuurkoepel.be/ikea.

Dit Ikea dossier roept namelijk veel vragen op: hoeveel ha open ruimte gaat verdwijnen voor nog eens een nieuw shopping centrum? Hoeveel kleinere handelszaken in de centra zullen hier nadeel van ondervinden? Wat met de verkeersdrukte die al zeer zwaar is? Hoeveel sluisverkeer zal erbij komen

vanuit omliggende gemeenten? Hoeveel extra fijn stof, lawaai en vervuilde lucht krijgen we hier te slikken voor de winstbelangen van één bedrijf? Wat is hier de rol van de lokale besturen? (de gemeentes in de regio boycotten al jaren alle natuur- en bosprojecten in Zuid-West-Vlaanderen omdat dit slecht zou zijn voor de landbouwbedrijven. Maar in dit dossier mag landbouwgrond blijkbaar zonder problemen verdwijnen voor winkelcentra?). En op basis van welke criteria komt men tot de conclusie dat alleen de zone Ter Biest in Wevelgem in aanmerking komt?

Maar het gaat nog allemaal

GEDUMPT EN DAKLOOS

Hét verschil tussen leven en dood
voor wilde dieren in nood!

De Zonnegloed
Sanctuary

VZW

Wild animal rescue & education

*Geef hen terug
een hoopvol leven!*

Wil je anders helpen?

www.dezonnegloed.be

**BOUW
MEE!**

DONEER

en bouw mee aan
nieuwe verblijven voor
verwaarloosde dieren

BE21 0003 2595 9103

Masschelein
golf / park / tuinmachines

Keiberg 121/A - 8551 Zwevegem
www.masscheleinbvba.be
info@masscheleinbvba.be

STIHL

VIKING

veel verder. De voorbije weken heeft de Vlaamse regering willen scoren met verklaringen rond een **ambitieuze klimaat-beleid** waarbij men aan de kop van Europa wil staan. De ministers struikelden op de recente Vlaamse Klimaattop over elkaars voeten in hun ijver om ronkende verklaringen af te leggen over hun grote bezorgdheid voor ons klimaat, de toekomst van onze (klein) kinderen, de noodzaak voor veel meer wind- en zonne energie, de grote kansen voor innovatie voor ons bedrijfsleven ... Mooi zo, dachten we: tien en twintig jaar geleden riepen we dat ook al, alleen stond de milieubeweging er toen alleen voor.

Een ander topic was de **Fameuze betonstop**: de verdere betonnering van Vlaanderen (dagelijks inname van 6ha /dag aan open ruimte) moet en zal stopgezet worden (weliswaar met een verre tijdshorizon volgens de cynici, maar toch met een planning voor een afbouw op vrij korte termijn volgens de believers).

De geloofwaardigheid van dit aangekondigde beleid zal heel snel kunnen afgetoetst worden aan de hand van dossiers zoals IKEA.

Want dit soort bouwconcepten waarbij zeer veel grond wordt ingenomen is compleet achterhaald en absoluut niet te verzoenen met de intenties om veel zuiniger om te gaan met de resterende open ruimte. Een bouwproject dat bijna 20 ha claimt voor enkele winkelcomplexen en daarbij

“DE GELOOFWAARDIGHEID VAN DIT AANGEKONDIGDE BELEID ZAL HEEL SNEL KUNNEN AFGETOETST WORDEN AAN DE HAND VAN DOSSIERS ZOALS IKEA.”

het economisch leven in de centra dreigt leeg te zuigen, is een aanfluiting van dit gepland vernieuwd ruimtelijk beleid. In onze commentaar op het MER onderzoek vragen we dan ook nadrukkelijk om de piste van minder ruimte inname te onderzoeken maw. geen bouwen in de vlakke, maar in de hoogte. Geen grote parkeerterreinen, maar alle wagens onder de grond. Een dergelijk bouwproject zal ongetwijfeld veel minder ruimte nodig hebben en inpasbaar blijken op plaatsen die veel meer geschikt zijn (maar misschien wat meer kosten voor IKEA ...)

En ook het klimaatbeleid zal een belangrijke toetssteen zijn. Een project dat jaarlijks 1,5 miljoen autoverplaatsingen genereert is

een klimaatcatastrofe, niet meer en niet minder. En deze impact compenseer je dus nooit met een paar hectaren grasplein aan te leggen en enkele boompjes te planten op het terrein of wat zonnepanelen op je dak te leggen zoals IKEA voorstelt. Dit soort zaken kunnen we dus niet meer hebben. Een beleid dat hiervoor de rode loper uitrolt zal het woord klimaatbeleid beter niet meer in de mond nemen en dat geldt zeker voor onze regio die in 1 generatie een traject wil doorlopen naar CO₂ neutraal.

We volgen dit verhaal van dichtbij op. ■

www.natuurkoepeel.be/ikea
NATUUR.KOEPEL VZW

Ontdek het ruime aanbod vogelvoer, voederhuisjes en nestkasten in de Natuurpunt Winkel.

Elke aankoop draagt bij tot meer natuur in Vlaanderen.

Bestel online: www.natuurpunt.be/winkel

DE GAVERS

natuur versus recreatie?

Natuur liefhebbers uit de streek zien het al jaren gebeuren, het provinciaal domein “De Gavers” dreigt door de nieuwe infrastructuur en overrecreatie verder heel veel van zijn natuurwaarden te verliezen. Het nieuw provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) voor De Gavers dat binnenkort wordt goedgekeurd, kan hopelijk het tij een beetje doen keren. Het voorliggende plan geeft echter weinig zekerheid hieromtrent. Met Natuurpunt hebben wij daarom een aantal aanvullende voorstellen gedaan.

Al vele jaren worden een aantal “natuurrijke” delen van De Gavers: vlinderweide, oeverzwaluwenwand, villaplasjes en villabosje door onze Natuurpunt afdeling Gaverstreke beheerd. Samen met de vogelwerkgroep hebben we vanuit onze kennis, ervaring en bezorgdheid heel wat bijkomende suggesties gedaan bij de provinciale overheid, want wij willen de status van “epicentrum van de Zuid-West-Vlaamse natuur” hoog houden. Volgens de biologische waarderingskaart herbergt De Gavers heel veel biologisch waardevolle tot zeer waardevolle deelgebieden. Het nationaal belang van De Gavers voor watervogels is reeds lang bekend, zie dit rapport: <http://vwg.natuurkoepel.be/archief/Watervogels%20Gavers.pdf>

Aan de westzijde van de plas is er vooral de ondiepe zone, het moerasgebied en de reservaatzone, die ecologisch gezien het meest waardevolle gebied is van het domein. Hier broeden o.a. meerdere koppels Woudaap, een vogelrichtlijnsoort die speciale beschermingsmaatregelen vraagt. Ook andere kwetsbare rodelijstsoorten, zoals Roerdomp (met een belangrijke winterpopulatie), IJsvogel, Rietzanger, Visdief, Grote Karekiet, Baardman, Buidelmees, en Geoorde Fuut komen er voor. Dit zijn ook Europees beschermde soorten. Maar net hier in deze ecologisch meest interessante zone is de recreatiedruk en de **betonnering** het meest **toegenomen**. Het beter bufferen van dit gebied en het creëren van natuurverbindingen zou dus een belangrijk element moeten zijn.

Voorstel Natuurpunt:

- 1) Bestendigen en vastleggen van de huidige afgeschermd zone (=wintergrens) van het wateroppervlak (inclusief eiland/oever) als Natuurgebied. Daarbij is het belangrijk dat de huidige wintergrens gans het jaar behouden blijft, zeker tijdens het broed- en het najaars seizoen. De voor natuur gereserveerde zone van de plas is dan nog steeds minder dan een vierde van de totale oppervlakte van de plas...

- 2) Vastleggen van de vroegere botenparking als Natuur/ bufferzone voor het reservaat. Ook de beekvallei zelf dient als Natuurgebied vastgelegd te worden.

- 3) De noordwestelijke oever en de zone tussen cafetaria bij parking west en het hondenpark reserveren voor zachte recreatie en natuurontwikkeling zoals extensieve bloemenrijke graslanden, kleine landschapselementen en moeraszones ipv aanleg van een amfitheater en diverse podia/constructies.
- 4) Het volgen van het beheerplan met tegengaan van verlanding en verbossing voor het bekomen van een rijke moerasfauna (Woudaapje) en –flora in de reservaatzone.

5) Een eerdere afgesproken winterstop voor het ganse domein voor recreatieve water activiteiten van 1/12 tot en met 15/2 moet gerespecteerd worden en uitgebreid van 1/11 tot 1/3. (De activiteit “putteke winter” van vorig seizoen was nefast voor de overwinterende watervogels in het domein). Een algemene beperking van de recreatiedruk in het domein in de voorjaarsperiode (april-mei) en de najaarsperiode (september-oktober) is zeker aangewezen.

6) Het actief beschermen van de oevers van de Gaverplas – door aan te duiden als Natuurgebied.

7) Het beschermen van de onderwaterflora in de voormelde zones (ipv het jaarlijks maaien ervan).

Enkele bijkomende bemerkingen die zeker in het beheersplan kunnen opgenomen worden:

1) De ontwikkeling van de site Meersstraat als natuurpark en als zone voor waterbuffering is een goede zaak indien dit als een ecologische moeraszone wordt aangelegd. Deze van nature overstromingsweiden werden de afgelopen decennia systematisch opgehoogd (illegale, niet-vergunde reliëfwijzigingen), dit herstellen zou dus een goede zaak zijn.

2) Ontwikkeling site Oost

- De visuele afscherming van de E17 en spoorweg is een goede keuze, dit kan echter ook via een houtkant of houtwal op de talud van de E17 zelf. Bijkomende bebossing rond De Gavers dient

beperkt te worden. De bebossing van de meersen rond De Gavers in de jaren '80 was vanuit ecologisch oogpunt niet de beste keuze. Het behoud en herstel van open en waterrijke gebieden is ecologisch en landschappelijk waardevoller voor het gebied van De Gavers, aangezien dit oorspronkelijk al een meersengebied was. Er zijn voor bosuitbreiding zeker nog beter geschikte gebieden in de regio.

- Het vastleggen als natuurgebied van de reeds afgesloten oostelijke landtong en momenteel al afgesloten oostelijk deel van de plas is een goede zaak. Belangrijk voor deze zone is meer aandacht voor “rust”, in het bijzonder bij de exploitatie van de gebouwen/werkplaats/grondstoffenopslag van de groendienst/technische dienst van de provincie. De eerder inplanting van dit gebouw, middenin het domein, was een heel ongelukkige keuze.

- De huidige kijkhut (De Reiger) bij parking oost heeft momenteel geen nut, de poel staat droog en is dichtgegroeid. Deze zone, de reigerweiden, dient daartoe heringericht te worden: verwijderen van wilgenopslag, uitgraven van poel tot 2x zo diep en 3x zo groot met de oever tot aan de kijkhut.

- Het Reigersbos aan de oostrand van de nodige rust voorzien en ontoegankelijk maken, aangezien dit de belangrijkste reigerkolonie is van het zuiden van West-Vlaanderen. De bestaande populierenbossen en jonge aanplant vlakbij kunnen op lange termijn ooit bijkomende broedgelegenheid betekenen, de huidige kolonie is immers al tientallen jaren volzet. Het behoud en herstel van de omliggende meersen is zeker even belangrijk.

Het reservaatgedeelte van De Gavers
© Emmanuel Desmet

3) In het inrichtingsplan zou zeker aandacht moeten gaan naar de bestaande oeverzones rond de Gaverplas; plas-drasgebieden, bescherming rietvegetatie, oeverwaluwanwand moeten opgenomen worden. Deze bieden heel wat mogelijkheden tot natuurontwikkeling en landschapsbeleving. Een betere landschappelijke integratie van alle gebouwen in het domein zou een aandachtspunt moeten zijn in een inrichtingsplan.

4) Bebouwde oppervlakte: Het cijfer dat slechts 1% van De Gavers bebouwd is klopt niet, te zien op de luchtfoto. Landschappelijk hebben de nieuwe gebouwen bovendien nog een grotere impact, vooral het watersportgebouw met betonweg was

een erg storende ingreep, visueel en landschappelijk. Een volledige bouwstop in het domein is dus zeker aan de orde.

5) Mobiliteit: de voorziene bijkomende uitbreiding van parking Zuid en parking Meerstraat is gezien bovenstaande, een verkeerde keuze. De uitbreiding van parkings is een verkeerd signaal. Vergroening van de parking Zuid zou een belangrijk aandachtspunt moeten zijn, zoals de vroegere oude parking. Dit was een mooi voorbeeld van een echte "groene parking". Het autovrij maken van het domein zoals beschreven in het plan is een goede zaak, hopelijk wordt dit consequent toegepast voor alle gebruikers van het domein (momenteel niet het geval). ■

Conclusie

De Gavers is in de eerste plaats een groene oase midden één van de meest verstedelijkte regio's van Vlaanderen, waar dus vooral plaats moet zijn voor zachte (stille) recreatie en natuurontwikkeling (en dus zeker geen beton). Ook de andere recreant die even wil "ontstressen" in De Gavers heeft nood aan meer natuur en rust.

Het aantal functies waar het domein moet aan voldoen overtreft verre de capaciteit. Het grootste deel van de enorme investeringen in infrastructuur voor recreatie, wordt slechts gebruikt tussen april en augustus. De overige 7 maanden van het jaar blijft die infrastructuur ongebruikt. Het domein wordt echter 12 maand per jaar gebruikt door mensen die er even tussen uit willen in het bijzonder drukke en volgebouwde Zuid-West-Vlaanderen.

Mensen willen 12 maand per jaar wandelen, tot rust komen, joggen, fotograferen, van de rust genieten en dit dicht bij huis. Een evenwicht vinden met de hardere vormen van recreatie zal altijd een knelpunt zijn voor het domein, maar het is duidelijk dat de laatste jaren het evenwicht ver zoek is.

De natuurliefhebbers van De Gavers kijken alvast uit naar een groener en evenwichtiger Gavers 2.0.

Activiteit IN DE KIJKER

//OFFICIËLE OPENING VAN DE BONTE OS

In 2015 kocht Natuurpunt Gaverstreke **De Bonte Os**, een vochtig natuurgebied van 2,62 ha midden het verstedelijkte deel van Deerlijk. Dit unieke stukje natuur omvat het grootste natuurlijk rietveld in Zuid-West-Vlaanderen, een bronbos, een stuk ruigte en twee aanpalende weides.

Op 2 april 2017 wordt deze nieuwe aanwinst van Natuurpunt Gaverstreke officieel geopend! Na een boeiende wandeling met een natuurgids door het gebied openen we de Bonte Os feestelijk met een speechke en een aperitief. Laarzen zijn een must!

Afspraak & locatie: Zondag 2 april in de Bonte Os, ingang nabij Waregemstraat 274, Deerlijk. De wandeling start stipt om 10u, aperitieven doen we vanaf 11u.

Info Yann Feryn (yann@ferynjan.be of 0495/21 57 72)

NATUURPUNT WERFT

1000 nieuwe leden in Zuid-West-Vlaanderen!

Afgelopen zomer hebben onze vrijwilligers van Natuurpunt, de Zuid-West-Vlamingen massaal naar buiten gelokt met de campagne 'ontdek de natuur van bie oes'. Het aantal leden van Natuurpunt in Zuid-West-Vlaanderen steeg hiermee van 4000 naar ruim 5000.

Van juni tot eind oktober organiseerden onze lokale afdelingen van Natuurpunt in Zuid-West-Vlaanderen tientallen activiteiten om een geïnteresseerd publiek naar buiten te lokken. Zo was er de Leiedag in Kuurne (12 juni), de zomerse zwaluwwandeling in Avelgem (15 juni), het kunstenproject Spinsels, Sprokkels, Sporen in Bassegebos (25 september) en de vele Natuur-Wonder-Wandelingen in de regio. Daarnaast waren we met een infostand

nadrukkelijk aanwezig in het straatbeeld op tal van andere activiteiten zoals tijdens het parkfeest in Harelbeke (10 juli), de Kleinste Steeple in Waregem (27 augustus), de braderie in Avelgem (27 augustus) en de Open Gaversdag (28 augustus).

Actrice Ann Tuts, die afkomstig is uit Zwevegem, was het gezicht van onze actie. Wie tijdens de campagne lid werd, kreeg tijdelijk een speciale wandelgids met 9 verrassende wandelingen

in Zuid-West-Vlaanderen cadeau.

“Mensen kwamen in contact met onze lokale werking en kregen unieke stukjes natuur uit hun buurt te zien, die ze vaak toch nog niet kenden”, zegt Kristina Naeyaert. “De mensen appreciëren het vele werk dat de vrijwilligers dagelijks doen om meer en betere natuur in de regio te krijgen. Zo konden we heel wat mensen overtuigen om lid te worden van Natuurpunt.”

Het gezin van Dries Depreeuw uit Kuurne was het 1000ste lid van onze zomercampagne. “Samen met m’n vriendin Lien en zoontjes Ellias en Lars ga ik graag wandelen in de natuur”, zegt Dries die vlakbij de Leie woont. “Ik vind het erg belangrijk dat onze zoontjes kunnen ravotten in de natuur. Door lid te worden, wil ik Natuurpunt steunen en op de hoogte blijven van al hun activiteiten in de regio”, aldus Dries. Het gezin kreeg naast alle voordelen van het lidmaatschap ook een kalender en een T-shirt cadeau. Ook dit jaar organiseren we met Natuurpunt opnieuw een zomercampagne in onze regio. Benieuwd of we nog eens 1000 extra nieuwe leden kunnen werven!

Bedankt aan alle vrijwilligers van de afdelingen en de studenten van het ledenwervingsteam.

N.B. nieuwe leden die graag meer info willen of betrokken willen worden met de werking van Natuurpunt in onze regio, kunnen altijd ons secretariaat contacteren hans@natuurkoepel.be.

Dirk Verhaeghe van Natuurpunt De Vlasbek bij 1000ste lid Dries Depreeuw, vriendin Lien en zoontjes Ellias en Lars
© Dirk Desmet

drukta.

partner in print

Propolis + planten + essentiële oliën

**VOOR EEN WINTER
ZONDER ZORGEN**

Basisingrediënt Propolis extract: **100% BIO** moedertinctuur van propolis - Microbiologische zuiverheid gegarandeerd

info@mannavita.be - www.mannavita.be - www.propolis-winter.com

VERVAEKE FIBRE ^{nv}
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be

**MASTERS
OF
LINEN**

1892-2012
120 Years of Continuity through Quality

VOOR ELK WAT WILS...

CHAQU'UN SON CHEMIN...

www.ngi.be

VERCRUYSE

YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen

FSC CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

Niets is wat het lijkt
Alles is mogelijk,
Ceci est un crocodile
Si vous le voulez
Kom buiten
En verwonder
In de
bio - diverse - tijd

Geïntrigeerd door het wonderbaarlijke
in onze natuur, kom dan mee op de
natuurwonderwandelingen. Mail naar
peter.callewaert@skynet.be (foto Spierebas)

Peter ☺

KBC

Bank & Verzekering

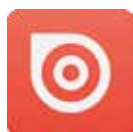
we hebben het voor u

KRISTOF WAELEKENS

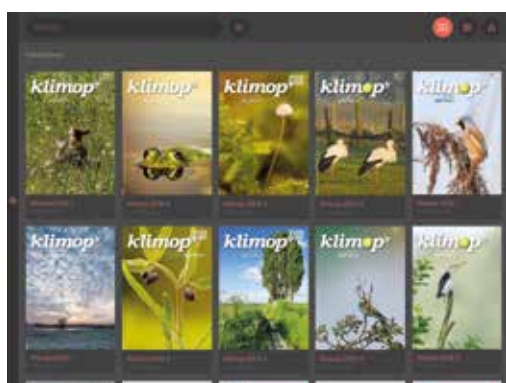
Issuu

EEN WERELD VOL MAGAZINES

Hoe bijna 2 kilo en 4 cm kwijt raken in enkele minuten?

Het klinkt als een slechte reclame voor een of ander fitnessapparaat dat je kan kopen op die afschuwelijke programma's op tv. Wees gerust, zo ver gaan we het niet drijven, we weten allemaal dat je veel beter een gezonde natuurwandeling maakt of een handje toesteeckt op de beheerwerken van je afdeling om de kilo'tjes van de feestdagen er af te werken.

Waarover gaat het dan wel? Een korte situatieschets!

Om de drie maanden haast ik me naar huis want dan is het weer zover. De nieuwe Klimop zal in de bus zitten, woohoo. De bedenkelijke blik van mijn vrouw als ik haar kruis in de gang zegt genoeg. Naast de Klimop ligt ook Natuur.blad, Natuur.focus en Natuur.oriolus op de keukentafel mooi naast National Geographic magazine dat

maandelijks in de bus valt. Dat zijn de momenten waarop je beseft dat het waarschijnlijk geen goed idee is om de Roots die je daarnet kocht in het station van Brussel uit je tas te halen en erbij te leggen. Op het aanrecht heb ik een plaatsje waar ik al deze fantastische tijdschriften verzamel en op een stapeltje leg. Als ik later op de avond schuivend papier hoor en een gesmoorde g*derd*mme uit de keuken klinkt, weet ik dat het tijd is om in te grijpen. Ik verzamel enkele jaargangen, wacht tot mijn ouders op weekend gaan en verhuis de stapeltjes naar mijn oude kamer zonder dat iemand het weet. Voilà mooi opgelost, denk je dan.

Eigenlijk is er een veel eenvoudiger manier om zulke situaties te vermijden en die noemt, 'Issuu: A world of magazines. Free'. Deze gratis te downloaden app vervangt de stapeltjes tijdschriften die her en der in huis liggen door een digitale bibliotheek. Als je eenmaal de app gedownload hebt kan je zelf heel eenvoudig op zoek gaan naar tijdschriften. Aan de linkerkant opent een zoekmodule, klik op het vergrootglas en geef de naam van het tijdschrift in en druk op zoek.

Je krijgt onmiddellijk een overzicht van alle tijdschriften met die naam en tijdschriften die op een of andere manier een link hebben met de zoekterm die je gebruikte. Als je op het tijdschrift klikt, krijg je nog enkele bijkomende mogelijkheden aangeboden. Je kan de uitgever, in dit geval Natuur.koepel gaan volgen. Klik gewoon op 'follow' en de app brengt je op de hoogte als er een nieuwe editie verschenen is. En voor de verzamelaars, zoals mezelf is er een onmisbare knop beschikbaar. Centraal zie je een knopje met gestapelde boekjes en hoor enkelen al denken: 'zou het echt waar zijn'? Ja, het is echt waar, je kan virtuele stapeltjes maken, wat kan de wereld toch mooi zijn hé:-).

Via Issuu kan je ook de tijdschriften van andere Natuurlandafdelingen lezen oa. Meander en Polder.blad zijn opgenomen in Issuu. Zo weten we ook wat leeft bij onze burens. De app heeft nog meer opties maar die laat ik jullie zelf ontdekken. Veel leesplezier! ■

Ter info: bij het uitkomen van een nieuwe Klimop komt de vorige Klimop digitaal op Issuu. Zo krijgen de leden van Natuur.koepel nog altijd als eerste de meest recente Klimop in de brievenbus. Ben je lid van Natuur.koepel en wil je Klimop toch enkel digitaal ontvangen? Stuur een mailtje naar hans@natuurkoepel.be en van zodra de nieuwe Klimop klaar is ontvang jij deze in je mailbox, zo'n 2 weken voor de gedrukte versie bij de andere leden in de brievenbus valt.

Sturingsprogramma

los (Apple) / Android

Gebruiks-vriendelijkheid:

Grafisch:

Prijs:

Apple

Android

MAARTEN TAVERNIER

Natuurlijk onthaasten in Pan's kruidbar

→ Annelies aan het werk achter de toonbank

↘ na de openingsuren wordt een deel van de winkel gewoon weer leefruimte

Na de hightech van Urban Crops brengt een interessante tip mij naar Marke, waar Annelies Dhooge sinds juni 2016 Pan's kruidbar uitbaat. Via een statige herenhuisgevel en bijpassende grote voordeur stap je binnen in een erg gezellig en met oude materialen ingerichte verkoopsruimte. Daar heb je een uitgebreide keuze aan kruiden, gedroogde vruchten, noten, zaden, muesli en thee, de meeste producten biologisch geteeld. Maar evengoed vind je er kruidenlikeur, natuurlijke cosmetica, handtassen uit biologisch gelooide leer, juwelen en oude schoonmaakproducten.

Pan's kruidbar is niet direct een winkel die je in Marke zou verwachten, maar eerder in een grote stad. Hoe kwam je op het idee om met deze winkel te starten?

Annelies: 'Toen we drie jaar geleden deze woning kochten, was het niet met het idee om er met een winkel te starten. Maar toen ik zwanger werd van ons derde kindje, wilde ik mijn leven een nieuwe wending geven. Van thuis uit kunnen werken en toch een job met sociaal contact, was het uitgangspunt. Zo kwam ik snel tot het besluit om zelfstandig te worden en een winkel te starten. Het eerste idee was een verpakkingsvrije winkel, zoals je die vindt in oa Antwerpen, Gent en Leuven.

Maar na enkele bezoeken zag ik daar niet genoeg meerwaarde in. Ik ben vrij optimistisch en denk dat dit ook in de klassieke sector zal evolueren tot verpakkingsarm normaal wordt. Dan kan ik niet meer concurreren met de 200 meter verder gelegen buurtsupermarkt.

Daarom wil ik meer een speciaalzaak zijn met een specifiek aanbod dan een algemene voedingswinkel, maar dan zonder de verpakkingen. Onze slogan is: inspiratie uit de natuur. Iedereen die een natuurlijk product aanbiedt met een goed verhaal, met passie en op een verantwoorde manier gemaakt, wil ik graag een plaats geven in mijn winkel.

Bijna alles wordt verkocht in bulk. Ik heb een rek met zowat mijn hele assortiment in kleine potjes, zodat je kan proeven en ruiken voor je koopt. De hoeveelheid die de mensen willen, wordt afgewogen en meegegeven in een papieren zakje. Plastic probeer ik zoveel mogelijk te bannen, behalve de potjes die sommige klanten meebrengen om helemaal geen verpakking nodig te hebben, natuurlijk.'

← een omvangrijk rek met kruiden, zaden, noten, gedroogde vruchten

met de stress die bijvoorbeeld het dagelijkse verkeer op weg naar het werk me vroeger gaf. Nu gaat de winkel pas om 10u open, en heb ik 's morgens tijd om de kinderen rustig naar school te brengen.'

Slaat je concept aan in onze regio?

Annelies: 'We zijn nog maar een half jaar bezig, dus ons klantenbestand moet natuurlijk nog groeien, net als mijn assortiment en kennis, om zo mensen advies te kunnen geven. Maar ik heb de indruk dat er hoe langer hoe meer mensen het roer omgooien en zich vragen stellen over hun klassieke voedingspatroon. Dikwijls komt dit door een allergie of gezondheidsproblemen, of ook wel omdat mensen willen afslanken. Veel mensen zoeken een gezonder en natuurlijker alternatief, en daar wil ik hen graag bij helpen. Het helpt ook dat we op een drukke verbindingsweg (tussen Lauwe en Marke, nvdr) liggen, hoewel er nog werk is om onze winkel wat meer te laten opvallen. En daarnaast is mond-aan-mondreclame belangrijk. Ik doe het graag en ben optimistisch voor de toekomst, dus het kan alleen maar groeien.'

Een artikel in Klimop kan daar alvast een bijdrage aan leveren! ■

Je moet even tijd hebben, dus?

Annelies: 'Ja, mensen die hier komen winkelen mogen niet gehaast zijn en zijn dat ook meestal niet. Onthaasten is precies de bedoeling, de inrichting van de winkel (met dank aan een handige echtgenoot) en de natuurlijke geuren nodigen de mensen uit om tot rust te komen. Pas op, met 3 kinderen en de winkel heb ik evengoed een druk bestaan, maar dat is niet te vergelijken

Meer info:

Rekkemsestraat 115 in Marke.
website: www.kruidbar.be

Tip: in dezelfde verbindingsweg, maar dan op grondgebied Lauwe, vind je ook de zelfplukboerderij 't Goed ter Heule, ideaal om te combineren met je aankopen van verse groenten, dus.

Activiteit IN DE KIJKER

//AMFIBIEËN IN DE KIJKER!

OVERZETACTIES:

Van februari tot eind maart is er terug de jaarlijkse amfibieëntrek. Vooral in Wevelgem worden hiervoor overzetacties ondernomen. Wie belangstelling heeft om hieraan mee te werken kan zich melden bij Herman Nachtergaele (0485/02 55 03 of nachtergaeleherman@gmail.com)

LESVOORMIDDAG BIJ NATUURPUNT AVELGEM:

Wil je meer weten over de amfibieën van bie oes? Dan ben je welkom op deze boeiende lesvoormiddag in Avelgem over onze inheemse amfibieën met biologe Katrien Geurts. We leren het verschil tussen een pad en een kikker, een groene en een bruine kikker, de diverse salamanders... Ook blikken we vooruit op de amfibieënextensie van zaterdag 1 april in de talrijke waterpartijen van de Avelgemse Scheldemeersen. Toegangspreis 3 euro voor niet-leden en 2 euro voor de leden. Kinderen gratis.

Afspraak en locatie: Zaterdag 25 februari van 9u tot 12u in Coupure Deweer, Meersstraat 45, Avelgem
Info: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

GRIET SANTY

IN DEZE RUBRIEK NEEMT GRIET SANTY ONS IN HAAR TYPISCHE SCHRIJFSTIJL MEE OP STAP, SAMEN ONDERWEG.

Ter plaatse...rust!

Vorige zomer werd er schande gesproken over de verwaarlozing van het kerkhof van Avelgem; er was sprake van metershoog onkruid! Nabestaanden vonden het respectloos, triestig en schandig. Dit voorval heeft mij tot nadenken gestemd. Héél diep en héél lang. Met de handen in het haar en met veel getwijfel en gepeins.

Gesteenten

Ik verdiepte me in rouwrituelen, grafculturen en vooroudervereringen over gans de wereld en doorheen alle tijden; hoe doen ze het in Tibet, Armenië, Peru,

vaak op een wel héél milieu- en diervriendelijke wijze: de afgestorvenen dienen daar als voedsel voor de gieren; opgeruimd staat netjes! Ik zou mij daar perfect kunnen in vinden – in de gierenmaag!

Madagascar, Zuid-Sulawesi...? En hoe losten ze het op in de prehistorie, de oudheid en de middeleeuwen? Op het internet las ik de gekste, luguberste en vreselijkste dingen. Begrafnisceremonies en rituelen die heel ver van onze hedendaagse, 'beschaafde' cultuur verwijderd zijn en die in onze ogen bizar of ongelooflijk mensonterend lijken. Ook voor dieren zijn het niet altijd de meest aangename momenten als ik het zo mag stellen.

In landen zoals Tibet en China echter doen ze de lijkbezorging

Wat mij verder nog opviel in mijn zoektocht naar begrafenis-rituelen is, dat in elke periode en in veel culturen, stenen vaak sterk aanwezig zijn. Of ze nu rechtop staan, plat of gestapeld liggen, ze zijn duidelijk van groot belang.

Ze dienen als herkenningspunten, ontmoetings- of herdenkingsplaatsen. Plaatsen om even bij stil te staan. Rustpunten voor lichaam en geest. Ook de grafstenen op onze kerkhoven maken deel uit van zo'n cultuur. Oude kerkhoven zijn vaak monumentaal erfgoed en zijn van cultuurhistorisch belang. Een

vleugje groen maakt het geheel af. Onderweg zijnde dweilde ik de plaatselijke begraafplaatsen af en stelde mezelf enkele cruciale vragen:

Wil ik wel plastic bloemen op mijn granieten graf? Wat is de beste afstand tussen een boom en een grafsteen? Als ik overweeg om voor een wild tuintje te kiezen i.p.v. een grafzerk, is dat dan een vieze gedachte? Wat is er mis met 'onkruid'? Waarom zijn zerken zo groot? Hoe proper moet een kerkhof zijn om mooi te ogen? Waarom zijn er wél geboortebossen en geen sterftébossen? Zou het niet beter zijn het leven te vieren i.p.v. de dood te betreuren?

Niet op alle vragen had ik een pasklaar antwoord, maar al gauw was me duidelijk: niemand steekt mij in een betonnen zuil. Willen we dat afspreken?

↑ Torajacultuur met zijn voorouderverering, Sulawesi
© Footprints.be

→ Oud Joods kerkhof, Praag,
© Loozrboy

→ → gedenksteen met versiering, Hoge venen
↗ columbarium
© Griet Santy

Geboomte

Nu de stads- en gemeentebesturen geen pesticiden meer mogen gebruiken om hun begraafplaatsen te onderhouden, ligt er een interessante ecologische weg open. Somber ogende begraafplaatsen zouden kunnen evolueren naar begraafbossen en begraafnatuur. Meer en meer mensen denken ook na over een natuurlijke en milieubewuste begrafenis.

Ook het idee van een sterftebos laat me niet meer los; een boom planten ter ere of ter herinnering van, of uit liefde voor of gewoon als troost. Een beetje zoals toen we een stukje Preshoekbos plant-

ten in de zware klei; met veel gevoeter, frustratie en boosheid, maar toch ook hoop- en liefdevol naar de toekomst kijkend. Voor elk einde geldt een nieuw begin.

Of we maken er een ecologisch urnenbos of natuurbegraafplaats van. Je vindt mijn plekje wel tussen de bomen van het nog aan te planten Preshoekbos, onder een robuuste, rechtopstaande steen in de buurt van korstmossen en zwammen en versierd met varens en een toefje mos. En op de achtergrond het geklater van een heldere Markebeek. Een mens mag al eens dromen.

En dan wordt er jaarlijks een natuurwandeling georganiseerd om onze dierbaren te herdenken. Dwars door het bos. Met als afsluiter een grote wafelbak. Een mooi sociaal gebeuren toch?

Het eerste sterftebos in Zuid-West-Vlaanderen! Ik zie het al verschijnen in de gazetten! Misschien leg ik wel de eerste steen? Of nee. Liever niet. Ik wacht nog wel een beetje.

www.groenebegrafenis.be

<http://www.crematoriumuitzicht.be/nl/dienstverlening/asbestemming/> ■

← Sint-Janskerkhof, Kortrijk
© Griet Santy

RECHTZETTING

Hmm... Ik dacht dat het niemand zou opvallen dat er iets niet helemaal klopte in het vorige 'Onderweg-artikel' i.v.m. groen in de stad. Maar ik heb niet gerekend op het alziende oog van één van onze aandachtige lezers. Twee kleurrijke foto's van boomspiegels werden namelijk gemaakt in de Vooruitgangsstraat en niet in de Goedendaglaan. Dat doet niks af van de vaststelling dat de Goedendaglaan één van de mooiste straten van Kortrijk is, maar evengoed verdienen de gedreven bewoners van de Vooruitgangsstraat en de buurt van het Volksplein een eervolle vermelding. Door zelf initiatief te nemen hebben ze (in samenspraak met het stadsbestuur) al heel wat groen kunnen verwezenlijken in hun buurt. Maar het kan nog beter vinden de bewoners; ze dromen nog van een autoluwe straat die het voor de vele fietsende studenten, jonge gezinnen met kinderen en moeizaam wandelende ouderen aangenaam leefbaar zou kunnen maken. Dat er maar rap 'vooruitgang' geboekt wordt. Ik steek ze alvast een hart onder de riem.

YVES DE BOSSCHER

Schoon gezelschap

Onlangs bezochten we voor het eerst het vernieuwde natuurpark van het Zwin. Er was een tijd dat zelfs alleen maar het vallen van de naam “Het Zwin” mijn hart sneller deed slaan. Dat had zijn redenen. Zo hadden we thuis met verzamelde Artis Historia punten het boek “Het Zwin” uit de reeks “Natuur en Vogelreservaten” bemachtigd. Naar het schijnt kan je nu opnieuw punten sparen die je kan inruilen voor boeken over honden en katten. Of over dieet. Toen, in de jaren '70, was er nog geen moordende concurrentie van het internet. De Artisboeken waren een bron van kennis over kunst en cultuur, geografie, natuur. Een bron ook voor kinderdromen. Ze vereisten geen interactie, geen digitale hocuspocus. Lezen, snuisteren in de verstilde plaatjes en dromen. Ongecompliceerd. Wat was de wereld een wondere plaats waar het goed zou zijn om te leven.

Het boek over het Zwin verscheen in 1974. Ik heb het nog altijd. Het begint met een “woordje voor de jeugd” van graaf Leon Lippens. Ik voelde me natuurlijk aangesproken:

“Wat is het leven een boeiend avontuur! Het gehele leven, ook jouw leven, is een opwindende strijd niet alleen voor het eigen bestaan, maar ook om onze wereld een beetje beter en fraaier te maken.”

De graaf werd eerst nog een beetje lyrisch over de schoonheid van de natuur en het belang er van in een mensenleven, maar maakte dan een rauwe wending:

“De bescherming van de natuur is een harde strijd, want helaas ook thans nog in dit jaar 1974 zijn er mensen, zelfs ministers en andere vooraanstaande en invloedrijke personen, die zich geenszins ervoor schamen om wonderbare landschappen te vernietigen en aldus plaats te maken voor fabrieken die als vuilbrakende monsters het landschap bevuilen, ons leefmilieu verpesten.”

Wat was dat een domper op de vreugde voor een jonge snaak. Achter de dagen vol onbezorgdheid dropten de graaf en uitgeverij Artis Historia een levensgroot vraagteken. De graaf, zelf niet ten onder gegaan aan verbittering, bood gelukkig ook een uitweg in zijn opdracht: genieten van de natuur en er zoveel mogelijk kennis rond vergaren. Nu ik deze opdracht meer dan 40 jaar nadat hij werd neergepend opnieuw lees krijg ik het een beetje benauwd. Ministers die uitspraken doen als “bomen dienen om gekapt te worden”, invloedrijke personen die wetten afkopen, kerncentrales die niet meer deugen en toch langer open worden gehouden, ... Ik dub, ik wik en weeg. Ik twijfel.

En dan komt daar weer een herinnering aanzetten. Drommelse herinneringen. Ik ben een tiener. Op een erg koude winterdag ga ik mee met JNM Kortrijk, met de trein naar Knokke, door de Lippenslaan, over de dijk langs de achterkant van het Zwinreservaat. Onder afsluitingen en door water. (Tevergeefs) hopen op de velduil uit het Artis Historia boek. Mijn eerste strandleuwerikjes. Zaagbekken in sloten. En op de

terugweg, in de Lippenslaan, sterk in groep, provocerend Urbanus zijn hit “Madammen met een bontjas” zingend. De graaf zou fier zijn geweest ...

Op de radio hoorde ik filosoof Maarten Boudry (°15.08.1984 – Moorslede). Hij kondigde aan dat het goed gaat met de wereld en dat de doemdenkers het gelijk niet aan hun kant hebben. Jaja, her en der een oorlog. Tanende soortenrijkdom in de natuur. Klimaatwijziging nog aan toe. Zijn devies: nog nooit was er zoveel ratio, zoveel kennis om de problemen van de wereld aan te pakken. Zijn we al niet dat gat in de ozonlaag aan het dichtten? Kop op!

Dan toch nog even terug naar ons laatste passage in het Zwin. In het bezoekerscentrum liepen we de tentoonstellingsruimte in. Ik kreeg er een badge die mij een trekvogelidentiteit gaf. Met fantastische nieuwe technologie volgde ik de routes van mijn grutto. In een flightsimulator vloog ik tussen knallende jagers, zware onweders, stoute roofvogels van noord naar zuid over deze wondere wereld, en terug. Zonder kompas.

Daags erna zaten die beelden nog in mijn hoofd toen ik met mijn fiets langs puffende diesels, onverwacht open klappende portieren, toeterende en mij de pas afsnijdende opgejaagde chauffeurs naar mijn werk reed. Geen idee of de grutto had willen ruilen.

's Avonds las ik op de nieuwssite van de VRT

een interview met Stephen Hawking, de man die doorgaat als de échte slimste mens ter wereld. Niet direct een ideale match voor filosoof Maarten Boudry. In een eerder interview met Kathleen Cools had hij nog onomwonden gesteld dat de filosofie dood is. Hij deed dat zo: “Vroeger gaven filosofen het antwoord. Maar filosofen hebben de moderne wetenschap niet kunnen bijhouden. Nu zijn het de natuurwetenschappers die bijdragen tot de vooruitgang van de menselijke kennis”. Benieuwd hoe Hawking dan de toekomst van de aarde zag. Hij stelde dat onze planeet de gevaarlijkste periode ooit meemaakte. De globalisering, de technologische vooruitgang, de automatisering, Jobverlies. Toegenomen ongelijkheid. Grote stromen mensen op de vlucht. Zijn pointe bleef nog vele dagen hangen: *“We beschikken over de technologie om de planeet waarop we leven te vernietigen. Maar niet over de technologie om aan de aarde te ontsnappen.”* Dus kunnen we uiteindelijk niets anders. Ook hij eindigde met een positieve noot, met de overtuiging dat het ons gaat lukken om deze aarde te redden.

Ik ging met een gerust gemoed slapen. In de bossen van de bramenplukker – die toch voor even erg veel op de Zwinbosjes leken – liep nog schoon volk. Een graaf. Een filosoof. De slimste mens ter wereld. Ze staken allemaal hun duim op. Samen moeten we het wel meester kunnen, dat redden van de aarde. Toch? ■

ERWIN DECOENE
WERKGROEP GEOLOGIE
EN LANDSCHAP

→ Kaartje: De meanders van de Leie tussen de Posthoorn en Lauwe volgens de kaart van Vandermaelen met de aanduiding van het perceel.

↘ Kaart Vandermaelen
© Geopunt

Foto's: © Erwin Decoene

Weide met perspectief, Lauwe groener

Na een korte radiostilte is 'Landschap in beeld' terug. Naar aanleiding van de aankoop van een stuk grond door Natuurpunt langs de Menenstraat in Lauwe, gaan we daar in die buurt op verkenning. Voor onze regio is de aankoop toch wat bijzonders. Om te beginnen, het terrein is redelijk groot voor een eerste aankoop; het is géén stort; het is géén valleibodem maar toch – bovenal zelfs – het terrein biedt perspectieven voor natuurontwikkeling in de Leievallei.

We zitten op de noordwaarts glooiende flank van een kleiheuvel.[1] Eén heuvel uit de rij heuvels aan de zuidzijde van de Leievallei tussen Kortrijk en Menen. Die rij is ons niet vreemd.

In een eerdere editie hebben we gekeken naar het landschap bij de kruising van de A17/E403 en de Leie. Dit keer zijn we een kleine 3 kilometer verder naar het westen – tussen Lauwe en Menen. Het eerste wat opvalt is het uitzicht over de Leievallei in de richting van de Posthoorn in Wevelgem (Foto 1). Aan de overzijde zien we de resten van het landbouwgebied langs de Leie. Voorbij het landbouwgebied zien we een strook bebouwing met

tuinen. We zien het in dit beeld niet echt maar die strook bebouwing (langs de N8) markeert de eerder lage, noordelijke rand van de Leievallei. Zelf bevinden we ons veel hoger. Aan de overkant

zien we geen heuvels van gelijke hoogte (>25 m TAW).

Wat lager op de helling, zien we de Leie zelf (Foto 2). De Leie stroomt letterlijk aan

de voet van onze heuvel. Bij de laatste kanalisatie van de Leie heeft men zelfs een talud moeten graven aan de voet van de heuvel om het jaagpad te kunnen aanleggen. Hier zien we de Leie zelf verdwijnen achter het talud (rechts onderaan in het beeld). Geologisch en landschapelijk is dit voor onze streek een ongewone situatie. Hier vallen de voet van de heuvel, de rand van ijstijdvallei[2] van de Leie en de holocene Leievallei zo goed als samen. Aan de overkant van de Leie hebben we de tegenovergestelde situatie. De Leie, de holocene Leievallei, de rand van de ijstijdvallei en de voet van de heuvels liggen ver uit elkaar – honderden meters tot zelfs kilometers ver van elkaar.

Het landschap in Foto's 1 & 2 is uitnodigend. Er zitten echter wat adders in het gras daar aan de overkant. Om er maar ééntje te noemen: Bij de kanalisaties in de laatste 200 jaar zijn verschillende oude meanders afgesneden en gedempt. Binnen ons fotobeeld bevindt zich een grote – haast volledig gedempte – 'stort' meander. Het uittreksel van de Vandermaelen-kaart toont het duidelijk. De aanwezigheid van stortplaatsen is een probleem. Aan de andere kant is dit ook

een kans want wie – buiten de natuur – kan wat aanvangen met stortplaatsen uit de jaren 60 & 70.

Foto's 1 & 2 tonen het uitzicht. Een Uitzicht, toont per definitie niet het terrein zelf. Foto 3 is het tegenovergestelde – een INzicht dan maar zeker? Foto 3 toont op de voorgrond het talud tussen de perceelsgrens en het jaagpad langs de Leie. Hoger – aan de voet van de hoge populieren – is nog een talud te zien. Dat talud ziet er uit alsof het een restant is van een graft. Links zien we de top van een villa met een parktuin en de huizen aan het eind van een pijpekop van de Menenstraat. Het bovenste talud is redelijk droog maar het onderste lijkt wel een bronniveau. De gracht tussen het jaagpad en de perceelsgrens bevat dan ook mooier helder water... Het weiland zal ongetwijfeld soortenrijker worden met aangepast beheer. Heuvelopwaarts is immers niet veel intens bemest akkerland meer dus de aanvoer van meststoffen via het grondwater is hier geen groot probleem. Afgaand op de samenstelling van het water in de gracht fungeert de weide zelf, blijkbaar al als nitraatfilter. Dat is goed nieuws voor een ander terrein in de buurt, m.n. het

nat talud met gracht aan de basis tussen perceelsgrens en jaagpad

3

hooiland van de Witte Lietaer langs de Leie waar we hopelijk dezelfde condities zullen treffen. Er is reeds lang een akkoord met de eigenaars waarbij Natuurpunt eigenaar wordt. De 2 terreinen samen bieden een mooie kans om Lauwe “natuurrijker of biodivers” te maken.

Dat gezegd zijnde. Natuurpunt Wevelgem-Menen – plant volgend jaar een kennismaking met het nieuwe terrein voor de mensen uit de buurt. Wordt vervolgd. ■

[1] Klei die zo'n 40 miljoen jaren geleden is afgezet op de zeebodem. Later is de zeebodem tot boven zeeniveau opgetild. Erosie van de vroegere zeebodem bepaalt waar we nu heuvels en dalen vinden. Aan de rand van de grote valleien vinden we rijen heuvels – in feite restanten van een eroderende zeebodem

[2] In eerdere landschappen in beeld hebben we geleerd dat de ijstijdvallei van de Leie veel breder is dan de huidige vallei van de Leie. De huidige vallei van de Leie is ontstaan in het Geologische tijdperk dat we het holoceen noemen vandaar 'de holocene vallei'.

In Beeld

In Beeld” plukt voor deze jaargang seizoensgebonden foto’s uit de rijkgevulde database van waarnemingen.be en het aanbod van onze regiofotografen. Heb jij zelf een beeld voor ons volgende winternummer? Stuur het dan in zo groot mogelijke resolutie door naar klimop@natuurkoepel.be.

Siet, Zorro slaapt

Een drietal jaar geleden vonden we deze slapende eikelmuis tijdens onze wintercontrole in een houtbetonnen nestkast. Omdat ze onbeschut lag in de vrieskou en er bijna geen mos in de eikelmuis-kast aanwezig was, wilden we wel even checken of ze nog wel OK was.

Omdat eikelmuisen bijna onmerkbaar ademen tijdens hun winterslaap, duurde het even voor we konden vaststellen dat er niets aan de hand was. We hebben Zorro zachtjes teruggelegd en hem een extra dekentje van mos gegeven. Bij latere controles vonden we wel meer eikelmuisen die met weinig nestmateriaal overwinteren. Niet alleen fraaie, maar ook taaie beestjes dus.
(Johan Staelens)

Grootte kleinheid

Bevroren blaadjes. Gewoon in de berm langs de Markebeek. Het lag er vol van! Iedereen liep en reed eraan voorbij. Gelukkig had ik ze gezien! 't Leven kan soms simpel zijn. Je hoeft het écht niet ver te zoeken. Hoe natuur van 'bie oes' op zijn puurst en in al zijn kleinheid groots ligt te wezen.
(Griet Santy)

Winter

Fluvelen pootjes

Op zich is het gewoon fluweelpootje niet bijzonder – zijn naam zegt het zelf – ware het niet dat hij immuun is voor vorst en in het putje van de winter onze natuur wat kleur geeft. Bij stevig vriesweer lijkt het alsof deze zwammen échte fluvelen pootjes hebben en ze een witte kraag van bont onder hun hoedje dragen. Of zouden kabouterijtjes dan toch gordijntjes hebben?

(Foto Luc Clarysse – Mortagnebos)

Grootte kleinheid

De natuur gaat niet over één nacht ijs, maar wat de natuur in één nacht kan met ijs, grenst aan het onwaarschijnlijke. Zo ongeveer zou de skyline van New York er dus uitzien, mocht er een volgende ijstijd aanbreken.

(Foto Luc Clarysse)

Tjaklijster

Waar blijven de tuinvogels die anders 's winters stevast rond onze voederplank te vinden zijn? Het antwoord is simpel: de vinken en meesjes hebben je tuin nog niet nodig. Met een topjaar voor beukennootjes en een ruim aanbod van bessen is er relatief veel voedsel te vinden in de natuur. Bovendien zorgde het koude en natte voorjaar voor veel typische tuinvogelsoorten voor een barslecht. Maar als je bessen- en fruitdragende bomen en struiken in je tuin hebt staan, dan heb je deze prachtige lijsterachtige misschien wel al in de tuin gehad. De kramsvogel, bij ons ook wel tjaklijster genoemd, is in het najaar samen met zijn kleinere neef de koperwiek massaal doorgetrokken vanuit Scandinavië. Ze vreten zich vol aan bessen en kunnen overal opduiken waar fruit op de grond ligt.

(Foto Francis Pattyn)

Schakel over op de
brandstof van de toekomst :
kies voor **pellets.**

ÖkoFEN Belgium
Kattestraat 81, B-8520 Kuurne
Tel.: +32 (0) 56 / 72 36 30
info@okofen.be | okofen.be

Vogels in onze streek

WINTER 2015 - 2016

De highlights van een seizoen vogels kijken in Zuid-West-Vlaanderen.

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: www.vwgzwv.waarnemingen.be. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van Aalscholver tot Zwarte Mees.

THIJS CALLU

BETEKENIS AFKORTINGEN: EX. = EXEMPLAAR; KP = KOPPEL; M. = MANNETJE; W. = WIJFJE; JUV. = JUVENIEL OF JONG; NO = TREK NAAR NOORD-OOST; ZW = TREK NAAR ZUIDWEST; R. = RICHTING; TP = TER PLAATSE. DE LIGGING VAN DE TOPONIEMEN KAN PRECIES NAGEKEKEN WORDEN OP WWW.VWGZWV.WAARNEMINGEN.BE. DE REGIO TELT OOK EEN AANTAL ACTIEVE TREKTELPOSTEN (BAVIKHOVE, DE GAVERS (HARELBEKE) EN DE GEITENBERG (KOOIGEM)). DE RESULTATEN VIND JE TERUG OP WWW.TREKTELLEN.NL.

Van 10/01 tot 26/03 overwinterde een w. **grote zee-eend** op de Gaverplas (Harelbeke). Een pleisterende **rotgans** werd van 8-10/1 opgemerkt in Ledegem - Oosthove. Op 26/12 werd een m. **nonnetje** gezien op een klein vijvertje in Sint-Eloois-Winkel. Op 5/12 verbleef kort een **ijsduiker** op de Gaverplas.

Gedurende de ganse winter werden terug enkele **pontische**

meeuwen gezien, vnl. op de traditionele plaatsen (de Gavers, sas Ooigem, jachthaven Kerkhove).

De ganse winter werden **roerdampen** genoteerd in de Gavers, met een max. van maar liefst 6 verschillende ex. op 6/2. Op 10/1 vloog een **kleine zilverreiger** over Ledegem en een ex. pleisterde op 30 en 31/1 in Bavikhove.

In Moorsele werd op 14/1 een verzwakte **velduil** (raamslachtoffer) gevonden. Een m. **havik** werd op 19/2 opgemerkt in Sint-Denijs. Op 17/12 vloog een **zilverplevier** r. ZW over Heestert. **Bokjes** overwinterden op verschillende plaatsen in de regio.

Van 3/12 tot 29/2 werden her en der **matkoppen** gezien (telkens 1 ex., in Avelgem, Moen en Zwevegem). In de Avelgemse scheldemeersen overwinterde een koppel **roodborsttapuit**. Telkens 1 **geelgors** werd NO-overvliegend genoteerd op 19/12 en 12/1 boven 't Schrijverke in Marke. Een roepende **middelste bonte specht** werd op 25/12 gehoord in Tiegem. In een tuin in Bellegem werd op 11/1, 12/1 en 22/2 een **zwarte specht** gezien. Op 13/02 en 20/2 werd in resp. Harelbeke en de Venning in Kortrijk een **witkopstaartmees** opgemerkt. ■

↖ bokje - De Gavers
© Francis Pattyn

↓ roodborsttapuit - Avelgemse
Scheldemeersen
© Christophe Delbaere

Regio hotspot voor steenuil

LUDO BRAECKMAN

De traditie wil dat we bij het einde van het kalenderjaar een blik over onze schouder werpen en even de tijd nemen om wat dieper in te gaan op 'wat is geweest'. Het spreekt vanzelf dat we dat ook doen met onze Steenuilengroep.

Medewerkers

Niet minder dan 24 gemotiveerde mensen draaien vandaag in onze werkgroep mee, en dat is nodig. In 2015 sloten we

af met 112 nestkasten in de regio, dat is ondertussen opgelopen tot 170. We verwachten dat we de 200 zullen halen nog voor het begin van het volgende broedseizoen. Ons werkgebied is immers vrij groot en er zijn nog heel wat plaatsen waar we nog niet echt zijn opgestart. In Izegem en Ingelmunster bijvoorbeeld, maar ook in het Waregemse, kunnen we beslist nog medewerkers gebruiken die bereid zijn om daar samen met ons wat aan te doen.

Nestkasten

We maken onze nestkasten zelf en dat betekent dat die ook voortdurend worden aangepast en verbeterd.

Daarnaast proberen we ook zodanig te construeren dat ze 'de tand des tijds' jarenlang weten te weerstaan. En dat kost geld.... Daarom maken we ook graag van deze gelegenheid gebruik om onze oprechte dank uit te spreken aan de provincie West-Vlaanderen (Stadlandschap) en Natuur: koepel. Zonder jullie hulp zou dit alles niet haalbaar zijn!

Ringwerk

In 2015 (ons eerste werkingsjaar) konden we 5 jonge uiltjes en 2 volwassen vrouwtjes ringen op het nest. Dat werden er respectievelijk 35 en 7 in 2016, waarvan ook 2 vrouwtjes die vroeger al geringd werden.

Eén van die twee was een vrouwtje dat we zelf geringd hadden op het nest in 2015. We vonden haar trouwens in dezelfde nestkast terug, alweer met kleintjes. Het andere vrouwtje droeg eveneens een ring van het KBIN (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen), maar met een ons onbekend nummer. Van haar weten we ondertussen dat ze niet minder dan 9 jaar geleden als jong geringd werd op nauwelijks enige afstand van de nestkast waarin we haar aantreffen. Interessante anekdote: die nestkast in kwestie was er eentje voor kerkuilen en dat betekent: veel groter en met een veel grotere invliegopening. Martin Van Tieghem, die deze kast opvolgt, reageerde bij zijn eerste vaststelling zoals je mag verwachten van iemand

met ervaring: de invliegopening werd verkleind om te beletten dat de kerkuil het nestje zou leeghalen. Ondertussen zijn de kleintjes uitgevlogen, de invliegopening werd weer genormaliseerd en de kerkuil heeft zijn kast weer in beslag genomen. Maar dichtbij werd in de noden van het steenuilenkoppeltje voorzien met een 'super-de-luxe' nestkast. Alles samen hebben we nu weet van pakweg 50 'geringde' steenuiltjes in ons werkgebied. En wat dat dan voor interessante informatie oplevert krijgen jullie beslist in Klimop te lezen.

Didactisch materiaal

Met het oog op steenuiltjes-didactiek proberen we om allerlei info te verzamelen of te vervaardigen. Zoals braakballen of niet gekipte eieren. We beschikken ook over verschillende modellen van nestkasten die zodanig ontworpen zijn dat binnenin elk detail kan worden gezien. Hoe bvb. een anti-marterslot precies werkt. Zo kunnen we info doorgeven aan de vrijwilligers van de NP afdelingen. Ook leerkrachten zijn bijzonder welkom. Contacteer ons, en we zien wel wat we voor jullie kunnen doen.

Een ringessie met toeschouwers

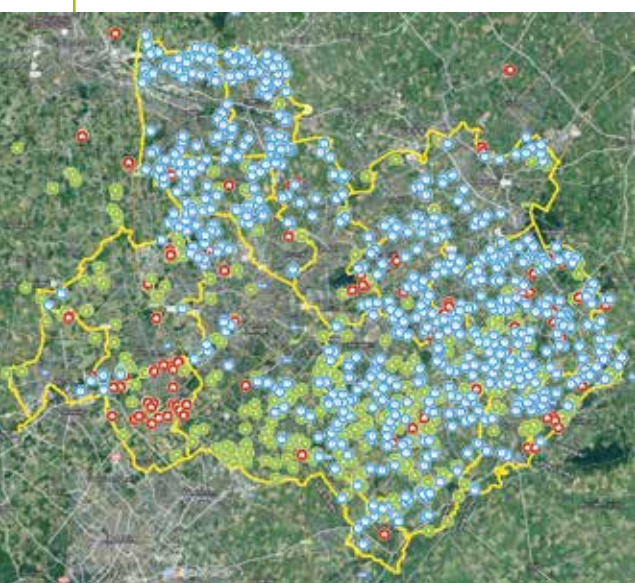
Bij het ringen van de kleine uiltjes gebeurt het wel meer dat de eigenaars van het gebied waar de nestkast opgehangen werd, of hun kinderen of zelfs kleinkinderen, met ons meelopen om met eigen ogen te zien hoe het 'hun' familie steenuiltjes vergaat. De grote verwonderde ogen van een kind bij het zien van die kleine donzige bolletjes. Het blijft je voor altijd bij... Publieke ringessies zijn minder alledaags maar niet onmogelijk. Voor alle duidelijkheid: dit vraagt om zeer concrete afspraken en een minutieuze voorbereiding. Hierover volgt nog info.

Excel databank

Naast het opvolgen en onderhouden van nestkasten doet Guido Desmarts voor onze werkgroep ook heel wat secretariaatswerk. Onze excel databank werd door hem uitgewerkt en ook het up-to-date houden van dat bestand gebeurt door hem.

Dat is niet niets, want een dergelijke databank bevat heel wat informatie, zoals: naam en nummer van de nestkast, grondgebied NP afdeling, naam en gegevens van de medewerker die de kast opvolgt, gegevens betreffende de eigenaars van het grondgebied, geografische coördinaten van de nestkast, beschrijving van het type nestkast, jaartal, territorium bezet (ja/nee), nestkast in gebruik (ja/nee), data verschillende controles, desgevallend: aantal eieren, aantal geboren jongen, aantal uitgevlogen jongen, jongen geringd (ja/nee) door..., mannetje geringd (ja/nee), vrouwtje geringd (ja/nee).

Het nauwkeurig bijhouden van al die gegevens laat ons toe om na verloop van tijd over te gaan tot analyse en opvolging van de nestkasten.

- gekend territorium
- nestkast
- potentieel geschikte plaats

↑↑ Kaart van Zuid-West-Vlaanderen met aangeduide locaties

↑ De 'box-kast', met marterslot boven rechts en controledeurtjes
© Ludo Braeckman

Steenuilenterritoria in ZWVL

Guido deed ook uitgebreid onderzoek naar het vermoedelijke aantal territoria binnen ons werkgebied. Dat zou om en bij de 400 zijn, en dat maakt ZWVL meteen één van de absolute toppers in Vlaanderen.

In zijn onderzoek heeft Guido zich gebaseerd op: gegevens die beschikbaar zijn in 'waarnemingen.be', onze nachtelijke inventarisaties in het voorjaar waarbij we gebruik maken van geluid en gegevens beschikbaar via het opvolgen van onze nestkasten. Daarnaast maakte hij ook gebruik van wat hij zelf het 'BaBaKaR-principe' noemt. Steenuiltjes gedijen op plaatsen waar 'Beesten' gehouden worden (=kort gras) en waar hier en daar ook wat 'Bomen' (=knotbomen) en 'Koterijen' (oude schuurtjes, stalltjes) staan. Ook tegen allerlei rondslingerende 'Rommel' hebben ze hoegenaamd geen bezwaar. Maar de R kan ook staan voor 'Rust', want daar houden ze van. Echt interessant wordt het als we al die gekende territoria (groene bolletjes) en al onze nestkasten (rode huisjes) in kleur gaan aanstippen op de kaart van ons werkgebied, samen met alle potentieel geschikte plaatsen (blauwe vraagtekentjes). Op basis van Guido's analyses kunnen we nu echt heel gericht en nuttig werk gaan doen op plaatsen waar we tot op heden nog niet van start gingen. Een potentieel geschikte plaats, die paalt aan een bekend bestaand territorium bijvoorbeeld, verdient beslist onze aandacht. Bedenk daarbij ook dat we met onze 200 nestkasten (lente 2017) slechts ongeveer 80 territoria 'bewerken' en je begrijpt al snel dat we nog voor een tijdje zoet zullen zijn.

Het belang van nestkasten

Anno 2016 zijn de (negatieve) evoluties op het platteland heel wat sneller dan 50 jaar geleden. Zelfs de zogenaamde 'cultuurvolgers' zoals spreeuwen en huismussen kunnen daardoor in de problemen komen. Redenen genoeg dus om waakzaam te zijn waar het steenuiltjes betreft, want ook hun aantallen gaan jammer genoeg achteruit. Eén en ander heeft te maken met de stijgende predatiedruk (andere roofvogels, marters,...), het verkeer dat voortdurend drukker wordt, knotbomen die verdwijnen en koterijtjes die worden gesloopt.... De lijst

is langer maar ik wil ze jullie besparen.

Het is waar dat er plaatselijk heel wat inspanningen worden gedaan om knotbomen en hoogstam fruitbomen opnieuw aan te planten. Maar het is al even waar dat het 40 jaar kan duren vooraleer die holtes zullen gaan creëren die geschikt zijn als nestplaats voor de steenuil. En intussen is het onze plicht om een helpende hand te bieden aan die vogel, die als geen andere, echt bij het West-Vlaamse landschap hoort.

Overbruggen in tijden van nood

Het zou mooi zijn als over onbepaalde tijd de natuur weer zelf kan voorzien in voldoende nestgelegenheid voor steenuiltjes, en onze hulp bijgevolg niet langer nodig zou zijn.

Dat gelijkaardige situaties zich ook voor andere vogels voordoen mag blijken uit het volgende.

In het voorjaar 2016 bekwam ik van de provincie West-Vlaanderen een vergunning voor het ophangen en opvolgen van nestkastjes in provinciedomein Bergelen in Gullegem. (Onze medewerker Yves Gevaert had daar eerder al een vergunning bekomen voor nestkasten voor steenuilen. In 2014 werd de steenuil er nog gespot, maar de inspanningen van Yves bleven in 2015 en 2016 zonder resultaat.) Midden april werden er 22 nestkastjes opgehangen voor mezen. En op 17 mei had ik daarin al meer dan 100 kleine kool- en pimpelmeesjes geringd. In minder dan geen tijd waren 21 van de kastjes bezet en dat spreekt eigenlijk boekdelen over de noden van de lokale populatie. De bossen van het domein Bergelen zijn nog relatief jong en bieden (voorlopig nog) geen nestgelegenheid voor mezen.

Facebook

Voor wie echt interesse heeft in onze steenuiltjes is er goed nieuws: zeer binnenkort zullen jullie onze werkgroep ook kunnen volgen via onze facebook pagina. Zo krijgen jullie beslist alle nieuwtjes en weetjes heel wat sneller te horen. Yves Gevaert wordt onze verantwoordelijke hiervoor!

En wil je graag nóg meer? Word dan gewoon medewerker van de Steenuilenwerkgroep en bekijk het allemaal van zéér dicht bij.

steenuilenwerkgroep@natuurkoepel.be ■

↑↑↑ Landing van een volwassen steenuil

↑↑ Pas geringd jong uiltje in de nestkast

↑ Vrouwje en kleintjes in de nestkast

← Steenuiltje

© Ludo Braeckman

We helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector

- natuurinrichtingsplannen
- natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- MER-deskundige fauna & flora

Milieucounselant Jan Feryn bvba
Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
056/72.46.79 | info@ferynjan.be
WWW.FERYNJAN.BE

Bouwen of verbouwen? Sterk in hout en meer...

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Ceder, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afrormosia

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

**Een verrekijker,
uw ideale reisgezel !**

VERREKIJKERS • STERRENKIJKERS
MICROSCOPEN • TELESCOPEN
NACHTKIJKERS
...

Natuurkijkers.be
Nederstraat 25 • 9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13 • info@natuurkijkers.be • www.natuurkijkers.be

Wandelen langs oude Leiearmen

Lang geleden werd de Leie rechtgetrokken om dienst te doen als kanaal voor vrachtvervoer. De mooie wandeling laat ons kennis maken met de nog bestaande oude Leiearmen en bijhorende weilanden, een 'oud' bos en enkele waardevolle historische gebouwen.

Praktische informatie:

Start en aankomst: parking aan het einde van de Munkenhofdreef, Wielsbeke.

Lengte: 7,5 km

Toegankelijkheid: Moeilijk toegankelijk met rolstoel en kinderwagen.

1. Je start aan de parking en wandelt richting oude Leiearm. Deze Leiearm werd bij de laatste rechtekking van de Leie eind jaren 70 afgesneden. Je neemt de buitenzijde van deze Leiearm en wandelt tussen twee historische sites door. Aan de linkerkant het Munkenhof, aan de rechterkant het kasteel van Ooigem. In de 9de eeuw werd een versterkte motte gebouwd die de hoofdplaats van het gewest was. Door de jaren heen werd de site verbouwd tot het kasteel dat er nu staat. Door de bomen zijn het geklasseerd duivenhok en de schandpaal te zien.

2. Kort na het kasteel van Ooigem sla je rechtsaf en wandel je tot aan de grote weg. Steek deze weg over en wandel richting Leie. Vlak voor de brug sla je rechtsaf en neem je het jaagpad. Je volgt even het jaagpad en gaat dan bij het geboortebos rechts de weilanden in naar het Ooigembos. Let even op de mooie oude meidoornhaag met haar rijke vogelleven. Ooigembos is een 'oud' bos en het enige historisch boscomplex van die omvang en kwaliteit in de West-Vlaamse Leievallei. De rijke voorjaarsflora bestaat uit bosanemoon, wilde hyacint, salomonszegel en slanke sleutelbloem en met een beetje geluk kan je hier ook de

Ook de zeldzame eenbes komt voor in Ooigembos
© Bioweb

zeldzame eenbes vinden. Buizerd en sperwer broeden in het bos en in de zomer is ook de boomvalk te bewonderen. Naast de roofvogels zijn er ook heel wat bosvogels te zien, zoals de boomklever. Recent werden in het deel van Ooigembos dat paalt aan de Leie de populieren gekapt. De grote cultuurpopulieren verhinderden de natuurlijke verjonging van iep en haagbeuk in dit deel van het bos. Door het kappen van deze populieren zal de diversiteit van zowel fauna als flora in dit deel van het bos binnen enkele jaren een stuk hoger zijn dan voordien.

3.

In het bos neem je op de T-splitsing rechtsaf en wat later vlak voor de huizen linksaf. Deze weg vervolg je tot de splitsing met de Leembosstraat waar je linksaf slaat. Een recente nieuwe aanplant tussen Ooigembos en de oude Leiearm van Bavikhove laat mooi het verschil zien tussen het 'oude' bos met mooie ondergroei van daarnet en een nieuw bos in ontwikkeling.

4.

Je wandelt tot vlak voor de Leie en neemt rechts de binnenkant van de meander. Langs het water zijn verschillende zeggesoorten te zien en in de zomer zorgen de bloeiende oeverplanten voor een prachtig schouwspel. In de natte weilanden kan je pinksterbloemen en blaartrekkende boterbloem vinden. Af en toe flitst de ijsvogel over het water en in de rietkragen wordt de laatste jaren geregeld het woudaapje waargenomen. Bemerkt ook de oude glasfabriek met rootputten, zwingelkot en bakstenen schoorsteen, een restant van de eens zo bloeiende vlasnijverheid langs de Leie.

De paadjes tussen de oude Leie en de Leie brengen je naar een gebied waar sleedoorn en meidoorn in het voorjaar het wandelpad kleuren. De windluwe plekjes langs dit deel van de wandeling zijn geliefd bij heel wat vlindersoorten zoals oranjepip, landkaartje, citroenvlinder en het stilaan zeldzaam geworden hooibeestje. Langs de oevers zijn het dan weer libellen en juffers die de show stelen.

↖ ↗ ↘ Dit gekapte stuk zal snel weer een waardevol stukje worden

↖ ↗ ↘ Ooigembos, een historisch boscomplex

↖ ↗ ↘ Een poel met op de achtergrond de Plaatsebeekvallei

© Hans Vermeersch

//VORMING OPENSTREETMAP - 4 FEBRUARI 2017

OpenStreetMap is een uniek internationaal project dat de wereld op een open manier in kaart wil brengen. Het is de laatste jaren uitgegroeid tot één van de referenties als het gaat over cartografie en is volledig gebaseerd op de input vrijwilligers. Iedereen kan gegevens invoeren en

aanpassen en zo bijdragen aan de vervollediging van deze kaart. Voor trage wegen liggen hier grote kansen. Door het bestaande netwerk aan trage wegen zo volledig mogelijk in OpenStreetMap op te nemen zorgen we ervoor dat bezoekers en bewoners van de regio deze trage wegen ook effectief vinden én gebruiken. Ook natuurgebieden kunnen heel gedetailleerd in OpenStreetMap worden opgenomen en weergegeven.

Tijdens deze vorming leren we hoe we kunnen werken in OpenStreetMap en hoe we gegevens kunnen invoeren en aanpassen. Deze vorming is voor iedereen die geïnteresseerd is in trage wegen en actief wil meehelpen deze trage wegen in OpenStreetMap in te voeren. Voorkennis is niet nodig.

Plaats en afspraak: Zaterdag 4 februari van 9u tot 12u in het secretariaat van Natuurkoepel vzw, Watermolenstraat 69B, Kortrijk.

Meenemen: Gelieve zelf een laptop mee te nemen die met wifi verbonden kan worden.

Kostprijs: Deelname kost 5 euro (ter plaatse te betalen).

Inschrijven: Gelieve in te schrijven via: www.natuurkoepel.be/openstreetmap

Meer info: www.openstreetmap.org

Activiteit
IN DE KIJKER

5.

Aan het einde van de oude Leiearm kom je ter hoogte van de Plaatsebeek terug langs het jaagpad. Steek de Plaatsebeek over via het jaagpad langs de Leie en vervolg je weg langs de buitenkant van de meander. In de Plaatsebeekvallei liggen waardevolle natte beekdalgraslanden. De steile randen, natte weiden, knotwilgen en kwelzones met bosbies en bittere veldkers maken van het gebied een juweel. Neem zeker ook even de tijd om het gedicht 'Zonnewende' van onze lokale rivierdichter Yves De Bosscher te lezen.

← De Oude Leiearm met op de achtergrond de restanten van de vlasnijverheid

↓ Het gedicht van Yves De Bosscher op een mooi plekje

© Hans Vermeersch

6.

Je komt terug op het jaagpad en vervolgt je weg richting startplaats. Langs het jaagpad wandel je best boven op het talud, zodat je de oevers van de Leie goed in de gaten kan houden. Aan de waterlijn zijn oeverlopers en grote gele kwikstaarten vaste klanten. Bekijk ook eens de afgekalfde oevers, waar de betonnen versterking door de golfslag van de schepen plaatselijk weggezaakt is. Misschien ontdek je wel de nestholte van een ijsvogel of oeverwaluw. Net voor je terug aan de parking komt zie je een oude versterkte hoeve. Dit is het Munkenhof, een historisch zeer waardevolle hoeve. Er zijn resten gevonden van een Frankische hoeve, maar het zijn vooral de monniken van de Gentse Sint-Pietersabdij die vanaf de 10e eeuw hun stempel op de regio gedrukt hebben. ■

Bekijk en download deze wandeling hier
voor op je gps of smartphone!

Nieuwe wandelkaart Vlaamse Ardennen - Schelde

Onlangs stelde Milieufront Omer Watzet vzw (MOW) haar nieuwe wandelkaart voor. Deze wandelkaart is het resultaat van vele uren veld- en tekenwerk door vrijwilligers van MOW. De kaart heeft een paar troeven. Ze beslaat het provinciale wandelnetwerk, maar is fijnmaziger en avontuurlijker. Het is een topografische kaart op schaal 1:15.000. De gedetailleerde gegevens laten je toe om het landschap beter te kunnen 'lezen' en de moeilijkheidsgraad van je wandeling (steil/plat) in te schatten. Je kan op deze kaart ook het onderscheid maken tussen verharde en onverharde wandelwegen.

DE NIEUWE WANDELKAART IN EEN NOTENDOP:

- Topografische kaart met wandelroutes
- Wandelen in de Vlaamse Ardennen en langs de Schelde: Kluisbergen, Ronse, Maarkedal, Horebeke, Oudenaarde,

Avelgem, Anzegem, Wortegem-Petegem, Mont de l'Enclus, Ellezelles, Flobecq, ...

- Stippel zelf je route uit via de knooppunten
- Fijne details dankzij de schaal 1:15.000
- Waterresistent papier
- Updates op www.milieufrontomerwatzet.be bij wijzigingen

Een aanrader voor iedereen die de Vlaamse Ardennen en omgeving wil ontdekken!

De wandelkaart is te koop voor 8 euro op het secretariaat van Natuurkoepel vzw, Watermolenstraat 69B, Kortrijk

Info: www.milieufrontomerwatzet.be

DIRK LIBBRECHT
WERKGROEP GEOLOGIE
EN LANDSCHAP

Strand bij laagwater tussen
Wimereux en Ambléteuse©
Danny Ravau

Geen paniek! busje komt zo... busje komt zo!

Een beproefd concept!

Het concept van de geologische busuitstap blinkt uit door zijn eenvoud. Men steekt een mooie bestemming uit, dat mag op een zekere afstand zijn. Men laadt een bus vol met natuurliefhebbers met een neus voor een niet alledaagse topic. We zetten vervolgens koers richting bestemming. Vervolgens leggen we door de micro van de bus het landschap en zijn ontstaan uit van de plaatsen waar we voorbijrijden, alsook de historische interessante feiten. Daar we met een bus zijn is een dergelijk “live” educatief element perfect mogelijk:

Een tweede ontegensprekelijk pluspunt is de mogelijkheid tot het uitvoeren van lijnwandelingen. Men start een wandeltraject en laat zich na een lijn van 2-3 km terug oppikken. Superinteressant! Probeer dat maar eens met kostendelend vervoer! Geen micro, geen lijntrajecten.

Wie vertelt wat?

Sedert 2008, want toen was het onze maiden-trip, vormen we een vast trio. Koen Himpe, landschaps-historicus van het eerste uur en fervent Torenvalker, (Natuurpunt afdeling) van Tielt, afkomstig, vertelt je graag alles over de historiek van de bezochte gebieden, hoe de mens het landschap bezette en er zijn sporen naliet. Erwin Decoene, een geoloog pur-sang die alles weet over de ondergrond, hetgeen ermee gebeurd is, hoe het er gekomen is en nog een paar 1000 dingen meer. Als hij het niet weet, weet niemand het. En tot slot, ondergetekende, die de weinig benijdenswaardige rol van excursie-leider op zich neemt. Daarnaast “doceer” ik fysische landschapsvorming en alles dat met water te maken heeft, zowel boven- als ondergronds. Dit jaar hadden we een vierde man mee – Koen Van De Put, een economisch onderlegd geoloog - die alles wist over de zeer interessante gebruiksaspecten van de grondstoffen

die we tegenkwamen. Genoeg kennisvariëteit aan boord om een dag mee te vullen en ca. 50 m/v te vermaken. En bovendien doen wij niets anders dan op elke natuuruistap, d.i. elk levend wezen bekijken dat ons pad kruist.

En dan waren we weg!

De weg van Kortrijk naar de Cote d'Opale – want dat was de bestemming dit jaar – loopt over Ieper, Veurne, Dunkerque en Calais. Een doordeweeks traject naar zee, denkt u. Maar nee. Wij nemen de micro ter hand en ‘entertainen’ gezwind onze toehoorders op hoe de Ieperboog, de IJzervallei en de oude, fossiele duinen nabij Adinkerke ontstaan zijn. Hoe komt het dat de Moeren zo vlak zijn? Wat is een grijze duin? Waarom golft het landschap rond Izenberghe, zo midden een vlak kustland-schap? Tegen 9 uur zijn we al goed in Frankrijk en heeft iedereen al een flinke portie geo-wetenschap achter de kiezen, ipv de gebruikelijke croissants op een zondagmorgen.

Nog iets naast het landschap?

Natuurlijk! Waar we passeren langs beroemde plaatsen worden deze in de picture geplaatst. Zo reden we twee jaar terug door het Bois de Hous-sière, tussen Braine Le Compte en Ronquières. Een doodnormaal bos op een zandformatie genoemd naar de hoofdstad van ons land. De Bende van Nijvel heeft hier indertijd heel wat materiaal ge-stockeerd, uitlopend in spooklegendes. Wie kent die verhalen nog? Te Wallers-Arenberg in N-Frankrijk wordt op de legendarische gelijknamige kassei-doortocht van Parijs-Roubaix alle fait-divers verteld die hierop betrekking hadden. Het is het zout in de spreekwoordelijke patatten.

Intussen waren we op Cap Blanc Nez aangekomen op en ontegelijk vroeg uur. Vóór de zondagse massa's hier als een mierenkolonie uitzwermen,

geeft Danny Ravau ons een uiterst aangename en meeslepende voordracht over de geschiedenis, techniek en allerlei weetjes over het Kanaalzwemmen. Danny is redder in het zwembad te Kortrijk en in zijn vrije tijd gedreven “logistic and mental” coach van jonge Kanaalzwemmers die dit doen voor een goed doel. U; lezer, denkt toch nooit dat je in één rechte lijn van Engeland naar Frankrijk kunt zwemmen? En je denkt toch zeker niet dat je hier zomaar kunt blijven, jij, illegaal aangespoelde? Administratief sta je op hetzelfde niveau als de paar 1000 vluchtelingen die we daarnet gepasseerd zijn in hun houten kamphuisjes tegen Dunkerque, gitzwarte smet op onze volledige Westerse beschaving. M.a.w. het begeleidingsbootje moet je zo snel mogelijk terug meenemen, wég uit de Franse kust...

Het beeld over de kust en van Cap Blanc Nez wordt geologisch keurig ingekaderd door Erwin en in één ruk ook die van Cap Griz Nez, uit de mist opduikend in de verte. Totaal verschillend, maar te lang om hier uit de doeken te doen

Tussen Ambléteuse en Wimer-eux...

... groeien en bloeien in de maand maart gaspeldoorn in oude, geëgaliseerde duingebieden. Plantkundigen kunnen hier hun hart ophalen. Wij kennen allemaal duinen bedekt met duindoorn. De twee gaan echter niet hand in hand, net als bonte en zwarte kraaien in Oost-Europa. De vallei van het Slack-riviertje te Ambléteuse is een hoogdynamische getijdegeul waarvan de hoogste terrassen uit kiezel bestaan waarop een minikolonietje kleine plevier broedt. Aansluitend ligt een pracht van een wandeltraject die je alle stadia tussen piepjonge en stokoude duinen op een schoteltje presenteert (Dunes de Slack).

Hoe begin je met de verkaveling in bouwgronden van zo’n getijdegeul? Zeer simpel: eerst wat vergravingswerken, om de meanderende monding recht te trekken, ophogen hier, aanvullen daar,

↑ Klifwand Cap Blanc Nez met kiezelstrand

✓ Gaspeldoorn in bloei te Ambléteuse

© Griet Santy

vergunning aanvragen, wegje aanleggen,... Nog even laten liggen, al dan niet voor speculatieve doeleinden. Groot is de verbazing van de ontwikkelaar in spé die ziet hoe zijn werk en geld na 2 jaar niet meer bestaat. Niets is tegen de zee opgewassen! Jammer dat dergelijke krachten afwezig zijn in het binnenland.

Het binnenland zegt u?

Over de middag wordt halt gehouden in een onvervalste N-Franse bar/tabac/café/bistro, waar het vaste toegliënte de patron soms helpt om de binnenvallende 40-50 man te bedienen met soep, Picon, Pelforth,... you name it.

De dag zelf wordt rond 17h afgesloten met een “bocage”-wandeling, op of nabij een krijthelling in het zwaar onderschatte binnenland van Artesië. Meestal vliegen we hier ongegeneerd doorheen om toch maar zo snel mogelijk bij de opaalgekleurde kustlijn te geraken. Eind maart klopt de lente met aandrang in elk levend wezen, plant of dier. Op de zuidse hellingen in een kalklandschap met zijn talrijke, wilde houtkanten is dit niet anders. Eind maart mogen de schuchtere sleedoornbloeisels zeker al gezien worden!

Koen sluit af met een dagquizje en de winnaar? Wel, die gaat huiswaarts met een trio onvervalste du vin, pain et... Boursin. ■

Activiteit
IN DE KIJKER

// BUSUITSTAP 2017: L'AVESNOIS!

Een stukje ten zuiden van het bekende Parc Natural de Plaines de L'Escaut begint het onbekende Parc Natural Régional de L'Avesnois. Deze westelijke uitloper van de Condros en de Famenne ligt in Noord-Frankrijk. De Noodfranse “Viroin” zeg maar. Ze verzamelt op een aparte manier de fysische elementen van beide streken waar we als natuurliefhebber zo dol op zijn en ons telkens weer naar ginder doen reppen. Aan het prille begin van de lente bezoeken we liefelijke valleien (Helpe), marmergroeven... Kalksteen is hier alom aanwezig. Het woord ‘bocage’ klinkt hier nog onvervalst. En bij wie rinkelt er geen Romeins belletje bij het horen van de stadsnaam Bavai?

Gidsen: Erwin Decoene (geoloog), Koen Himpe (landschaps-historicus), Dirk Libbrecht (hydroloog-geoloog)

Praktisch: vertrek om 8u - Parking Syntra, Doorniksesteenweg 220, Kortrijk - terug om 19u

Meenemen: picknick voor ganse dag, ‘s middags wordt halt gehouden in een café. Stevig wandelschoeisel.

Inschrijven: mail naar Erwin Decoene (erwin.decoene@telenet.be, GSM 0495/24 88 79) + overschrijving van 17 euro/pp met vermelding “Geobus + aantal deelnemers” op rek. BE45 7755 7540 1189.

JOHAN STAELENS
VOORZITTER
ZOOGDIERENWERKGROEP
ZUID-WEST-VLAANDEREN

ZOOGDIERENWERKGROEP MEER DAN OOI springlevend

De ZWG is 'alive and kicking' en we stevenen af op een nieuw hoogtepunt in ons vijftienjarig bestaan.

Onze recente onderzoeksprojecten, soortactieplannen en de educatieve activiteiten konden op veel bijval rekenen, we zijn zeer tevreden over de resultaten en er is vooruitgang geboekt.

Een greep uit het geheel

Het traject nr 75 van de spoorlijn Kortrijk-Moeskroen is in gebruik sedert 24 oktober 1842. Die spoorwegbermen zijn dus al zo lang - dat beseften we maar al te goed - interessante biotopen voor zoogdiertjes allerhande maar het ontbrak ons aan precieze gegevens.

Onze zoogdierenvrienden van over de taalgrens waren al even benieuwd naar meer exacte resultaten en op hun expliciete vraag zijn we zijn dan ook aan de slag gegaan.

We overlegden met Stadland-schap Leie en Schelde en de Milieudienst van Moeskroen om een jaar lang waarnemingen

te doen. Zo kochten we een treinticket Kortrijk-Moeskroen heen en terug om een algemeen beeld te hebben over de beide kanten van de spoorweg en zo een goed zicht te hebben op de te onderzoeken natuurgebiedjes. Een tiental excursies waren nodig om onze vermoedens van waarnemingen te bevestigen en die verder te verfijnen. Diemer Vercayie koppelde er een interessante powerpoint aan over spoorzoeken. Wil je meer weten hierover? Kom naar onze algemene vergadering op vrijdag 13 januari in NEC de Steenoven in Kortrijk..

Eikelmuis nu bij wet beschermd

Het eikelmuisproject **Eliomys** – wat de Latijnse naam is van onze beschermeling – is dit jaar 10 jaar jong en springlevend.

Als klap op de vuurpijl werd de eikelmuis dit jaar eindelijk een wettelijk beschermde soort. We mogen gerust

stellen dat dit het resultaat is van de jarenlange inzet en samenwerking tussen onze regionale zoogdierenwerkgroep, de Provincie West-Vlaanderen (soortactieplan Olivier Dochy) en Stadsland-schap Leie en Schelde (Leander Depypere). Het BIPS project (symposium) en de ondersteuning van het Agentschap voor Natuur en Bos hebben hier ook veel toe bijgedragen.

Het inventariseren en monitoren van de eikelmuis-kasten is een tijdrovend werk. Een twintigtal vrijwilligers controleert ieder jaar tot tweemaal toe alle 135 eikelmuis-nestkasten.

We ondervinden dat de betonnen eikelmuis-kasten steeds meer gebruikt worden en zo bijdragen tot het uitbreiden en verstevigen van bestaande populaties. We vonden ook nesten op een aantal nieuwe locaties. We hingen een extra tiental houtbetonnen kasten op.

Dit jaar vonden we nog heel wat late jongen en dit doet ons vermoeden dat door het natte voorjaar 2016 er hier en daar wel nog een late worp zal geweest zijn.

We mogen dus gerust weer van

↑ Foto eikelmuis
© Jctramasure

→ Controle van de eikelmuis-kasten

Foto's: © Johan Staelens en Mario Desloovere

een goed *eikelmuisjaar* spreken.

Educatieve activiteiten

Mario Desloovere organiseerde een uitzonderlijke *Eikelmuis-vangstnacht* in hoeve te Coux in samenwerking met Stadsland-schap Leie en Schelde en de stad Kortrijk. We wilden wel iets meer te weten komen over wat **Zorro** - want zo wordt de eikelmuis schertsend genoemd - 's nachts uitspookt. Met behulp van *Shermanvallen* zijn we erin geslaagd om drie diertjes levend te vangen, zo konden we interessante opnames maken voor onze eikelmuisbrochure die binnenkort verschijnt. Onlangs waren we ook te gast tijdens een nocturne in Raversyde.

Vleermuizen

Ijskelders zijn overwinterings-plaatsen bij uitstek van water-vleermuis, baardvleermuis en grootoorvleermuis. We controle-ren die ijskelders systematisch en houden alle aantallen bij. In de toekomst willen we meer tijd spenderen aan kolonie-onderzoek en dat dan vooral in kerken, daar moeten zeker nog zeldzame zomerkolonies te vinden zijn. Van tijd tot tijd verlaten we ook eens onze thuisbasis om mee te werken aan projecten zoals in

Dadizele en Damme waar de rosse vleermuis en de gewone grootoorvleermuis doelsoorten zijn.

We organiseerden de *Nacht van de Vleermuis* met het oog op de *duizend-soorten inventarisatieronde* in het Preshoekbos. We konden rekenen op de medewerking van het ANB en mochten de loods als uitvalsbasis gebruiken waarvoor dank aan Jan Allegaert en Patrick Vlaeminck.

Taalgrensoverschrijdende samenwerking

Met onze Waalse vrienden Christophe Deneve en Christophe Gruwier gingen we op verkenning in Moeskroen tijdens 'de Nacht van het Zoogdier' dit ook in samenwerkingsverband met Stadlandschap Leie en Schelde. De opkomst was talrijk maar de spetter van de dag was wel de ondergrondse woelmuis die present tekende. We werken mee aan het muizen-meetnet en voeren getrouw in op waarnemingen.be. We speuren naar kleine marter-achtigen zoals bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter. Het is goed om er hier nog eens aan te herinneren dat sommige soorten wettelijk beschermd zijn en dus niet zomaar mogen gevangen worden, er is een vergunning voor vereist.

Verder zijn we vaste mede-werkers van de Gewestelijke Zoogdierenwerkgroep Wild in Vlaanderen en op de 'Nacht van de Duisternis' kom je ons ook altijd tegen. ■

Zien we jou ook op de Algemene Vergadering van de Zoogdierenwerkgroep op vrijdag 13 januari?

Aan de hand van een professionele power point presentatie laten we je kennis maken met de duistere wereld van bekende en minder bekende zoogdier-tjes in onze contreien. Tot dan!

- ↑↑ De Shermanvallen worden klaargemaakt voor de vangstnacht
- ↑ Geconcentreerde gezichten op de cursus spoorzoeken
- ✓ Mooie grime tijdens de Nacht van de Vleermuis

Bestuursleden ZWG: Erik Naeyaert (*Vleermuizenwerkgroep*), Mario Desloovere (*Eliomys - eikelmuis*), Miguel Depoortere (*secretaris*), Katrien Geurts (*educatie en ontwerp folder*), Zohra Bouchti (*website*).

ERIK COOMAN

IN DEZE REEKS BESCHRIJFT ERIK COOMAN DE WONDERLIJKE WERELD VAN BOMEN. WE MAKEN KENNIS MET DE MYTHEN, GEBRUIKEN EN GESCHIEDENIS VAN BOMEN EN LEREN BOMEN DIE WE DENKEN TE KENNEN ZO OP EEN HEEL ANDERE MANIER KENNEN. KWESTIE VAN DOOR HET BOS TE BOMEN TE KUNNEN ZIEN.

Berk, boom van het licht

Bomen zijn wonderlijke wezens. Dat kon je al in de vorige Klimop lezen toen we het boek "Het verborgen leven van bomen" voorstelden. Maar er is zoveel meer. Bomen zijn voor ons mensen van ontzaglijk belang: economisch, cultureel, religieus, medisch. Vanaf de oudheid (Grieken, Romeinen, Germanen, Kelten) zijn zij drager van onnoemlijk veel sagen, legendes en mythes. Bomen zijn een bron van geloof en bijgeloof. De Verlichting en de moderniteit hebben hier grotendeels komaf mee gemaakt. Bij de meeste verhalen over volksremedies bijvoorbeeld zullen wij meteen de bedenking maken dat wij sindsdien toch wel een enorme evolutie hebben doorgemaakt, en misschien wat meewarig doen over wat de mensen toen voor waar aannamen. Maar in elk geval: fascinerend zijn die verdwenen gebruiken wel. En er is de blijvende inspiratie voor bomen in de kunst, de poëzie, in (jawel) de boomhoroscoop.

Als gids voor Natuurpunt heb ik de voorbije jaren dagtochten begeleid, waarbij ik vaker één boom in de kijker zette. In de loop van de dag belichtte ik die boom uit verschillende hoeken. Ik wil dat graag voor de lezers illustreren in dit artikel en ook in de volgende editie van Klimop, en doe dat aan de hand van één boom, de berk.

Even voorstellen

Het had evengoed eik, linde, es, esdoorn, hazelaar of enig andere inheemse soort kunnen zijn, maar de keuze voor de berk is ingegeven door het tijdstip van het jaar. De berk is een soort van het voorjaar (zie ook verder), maar zijn katjes

ontwikkelen zich ook heel vroeg en zijn 's winters al zichtbaar aanwezig. Door zijn (meestal) witte schors is hij bovendien in bos én tuin een opvallende verschijning. Niet toevallig kreeg de Latijnse naam voor berk (betula) de specificatie "alba" mee, wat "wit" betekent. Berk als woord komt uit het Indo-Germaans en betekent helder, glanzend, wit. In onze contreien zijn twee soorten inheems: de zachte en de ruwe berk. Voor de verschillen tussen beide en de botanische kenmerken van de berk in het algemeen verwijs ik naar de floragidsen.

De berk is al sinds generaties een populaire boom, zeker sinds het liedje "In de stille Kempen op de purperen heide" van Armand Preud'homme. Je kent ook het stereotiepe beeld van drie berken in een groepje aangeplant op Vlaamse gazonnetjes. Maar je kunt je evengoed prachtige herfstplaatjes voor de geest halen, berken met aan de voet vliegenzwammen. Het is een boom die charmeert, zoveel is duidelijk.

Voorkomen/standplaats

Ze komen voor op droge én natte gronden: op zandige steppen, puinhellingen, terrils, in moerasen, aan de rand van gletsjers. Van nature groeien berken tot zeer hoog in Scandinavië; zo zijn er de majestatische berken in Karelië (Finland-N. W.-Rusland). Je zou het hem niet nageven, maar hij kan tot zo'n 30 meter hoog worden. In het hoge noorden, tegen de boomgrens, kan de berk geen boom meer worden, en komt hij voor als dwergberk (betula nana). In de toendra bijvoorbeeld krimpt hij tot het formaat van kreupelhout.

© Vera Polfliet

De berk zoals we die kennen komt in het hele noordelijke deel van Europa, Amerika en Azië voor. Er zijn zo'n zestig soorten bekend, altijd met die rijzige, slanke stam, lichtvertakt en met dunne twijgen in de kroon.

"Boom van het licht" staat er in de titel van het artikel. Berken verdragen weinig schaduw. Het zijn pioniersbomen die als eerste open plaatsen bezetten. Het zaad van de berk is licht en wordt over grote afstand door de wind verspreid. Als pionier sta je er vaak alleen voor op (nog) kale vlakten. Vandaar dat de berk baat heeft bij een witte schors, die het felle zonlicht kan afweren en terugkaatsen. Daarmee beschermt hij zich tegen het verbranden en uitdrogen, de twee grootste gevaren voor pioniersplanten.

Gebruik

- In Vlaanderen werd de berk lange tijd als een minderwaardige soort beschouwd. Zeker in de 19de eeuw toen er massaal werd herbebost met grove den, werd berk zelfs als "onkruid" geweerd. Ten onrechte.
- Berken leveren een milde humus, die een goed ontwikkeld bodemleven bevordert.
- Het hout wordt gebruikt als fineer.
- Als brandhout geeft het een frisse prikkelende geur af.
- De schors is zeer brandbaar, zelfs in natte toestand (handig bij een kampvuur in de regen). Dat die schors waterafstotend is en zeer duurzaam, wisten de indianen uit Noord-Amerika, die er hun kano's mee maakten, en de Noren die het als dakbedekking gebruikten (waar ze dan ter isolatie aarde of graszoden op legden).

- Uit de stam en de bast wordt aromatische olie gewonnen, die gebruikt wordt bij de bereiding en bewerking van leder (Rusland).
- Vissers in Ierland legden hun visgerief (netten, lijnen, zelfs hun kleren) in berkenbladaftrekels. Daardoor werd hun materiaal blijkbaar veel duurzamer.
- De witte schors bleek al voor onze tijdrekening erg nuttig als schrijfmateriaal, lang voor het perkament en het papier.
- Natuurlijk lenen de twijgen zich uitstekend voor het maken van bezems.
- In de Schotse Highlands werden takken en twijgen gebruikt voor het distilleren van whisky en het roken van hammen en haringen.

Mythologie, devotie, rituelen

De berk is een lenteboom. Een heilige boom par excellence bij de Siberische volkeren. Sjamanen gingen ermee aan de slag bij zuiverings- en initiatierituelen. En zowat overal, bij de Germanen, Kelten en Scandinaviërs is hij verbonden met het (nieuwe) leven, en is hij een symbool van bescherming. Talrijk zijn de rituelen om vee en gewassen te beschermen en heksen te weren. Jonge berkentwijgen werden samengebonden tot een "levensroede" en een symbolische slag van zo'n berkenwis moest bij mens en dier de onthullende levenskracht van de boom overdragen.

In het noorden slaan ze er hun lichaam mee warm voor ze in de traditionele sauna duiken.

In onze contreien werden berkenwisjes ook ingezet als "strafroede". Zo werd de berk ook de "pedagogische" boom genoemd (sic). Kinderen maakten er kennis mee in het kader van hun opvoeding. Ja, het waren andere tijden.

Romantisch was dan weer de "liefdesmei", een berkentak die aan de deur (of op het dak!) van de uitverkorene werd vastgebonden.

De berk wordt sterk geassocieerd met de maand mei. Ook in Vlaanderen richtten de mensen op het dorpsplein een meiboom op om de ontwakende natuur te celebreren en als symbool van vruchtbaarheid, liefde en geluk.

En, nog altijd in zwang: bouwvakkers die de "mei" op het dak steken; dat is een tak die op de nok van een pas gebouwde woning wordt vastgemaakt.

In de volgende editie: remedies, hekstenbezems en de boomhoroscoop van de berk. ■

Van de bronnen die ik gehanteerd heb, wil ik specifiek het "Compendium van Rituele Planten in Europa" van De Cleene en Lejeune vermelden. Verder wil ik graag Marleen en Vera bedanken, respectievelijk voor de foto's en de illustratie (collage, kleurpotlood).

↑ Vaasje gedraaid uit een berkenstammetje

← Toch zo populair, berken in een grasperkje

© Erik Cooman

■ Twee boeiende planten- lessen: wees erbij!

Planten van vennen en poelen i.s.m. Natuurpunt CVN

Waterplanten krijgen door hun moeilijk toegankelijke standplaats zelden de aandacht die ze verdienen. Dit geldt in het bijzonder voor waterplanten met ondergedoken of drijvende bladeren. Denk maar aan fonteinkruid-, eendenkroos-,

hoornblad-, vederkruid- en sterrenkroossoorten, om maar enkele groepen te noemen. Maar ook oeverplanten met weinig opvallende bloemen, waaronder alle grasachtigen plus lisdodde-, muur-, basterdwederik-, vergeet-mij-nietje- en walstrosoorten, behoren niet meteen tot de categorie 'makkelijk herkenbare' planten. Tijdens de cursus 'Planten van vennen en poelen' maak je niet alleen nader kennis met deze planten, maar leer je ook hoe je ze in het veld makkelijk op naam kan brengen.

Wanneer: Woensdag 25 januari 2017 om 19.30 u tot 22.30 u

Waar: Bezoekerscentrum Hof te Coucx, Kortrijk, Cannatstraat 12 (tegenover inrit nr. 33)

Let op: wegens werken is Kennedylaan misschien niet bruikbaar!

Lesgever: Hans Vermeulen, medewerker bij Natuurpunt CVN

Deelname: overschrijving van 8,00 euro (leden Natuurpunt mét lidnummer a.u.b.) of 10,00 euro (niet-leden) op rekening Plantenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen IBAN BE15 9790 7934 8530 p.a. Standaardmolen 20, 8520 Kuurne
Begeleidende syllabus (52 blz.) is te verkrijgen voor 5,00 euro (mee overschrijven) of na inschrijving gratis in digitale pdf-versie.

Graag mailtje ter bevestiging naar dheyne.erika@scarlet.be.

↑ zwanenbloem

↓ waterdriblad

© Bioweb Kulak

➤ Rietorchis

➔ Spinnenorchis

© Lutgarde Callewaer

Orchideeën, juweeltjes van onze binnenlandse flora

Orchideeën roepen bij ons het beeld op van uitbundige, mysterieuze en exotische schoonheid.

Dat onze contreien ook orchissen herbergen, is bij het brede publiek veel minder bekend, voor kenners telkens een wekerend wonder.

Na graafwerken ontstaan dikwijls nieuwe interessante biotopen doordat deze bodems soms nog een zaadbank bevatten die na vele jaren bij luchtblootstelling

plots tot leven komen.

De orchideeënfamilie is de jongste en grootste plantengroep dat nog volop bezig is om nieuwe kruisingen en soorten te ontwerpen. Hun leefgebieden in ons land zijn duinen, kalkstreken en vochtige hooilanden. Orchideeën verfoeien mest en compost (stikstof en nitraat). Bij niet-begrazing zijn volgende beheermaatregelen nodig: maaien en maaisel afvoeren om bodem te verschralen, openkappen van hellingbossen, enz.
Orchideeën hun geschiedenis, evolutie, levenscyclus en verleidingsstrategie...
Met een powerpointpresentatie en een goede spreker staat deze avond garant voor een boeiende avond als tweede luik, na de alpenflora van vorig jaar.
Voor iedereen bevattelijk, toegankelijk en zeker genietbaar!
Na deze vertoning zal u helemaal anders rondkijken in uw omgeving en overall orchideeën zoeken, ook in onze eigen streek.

Wanneer: Vrijdag 10 februari 2017 om 19.30 u tot 22.30 u

Waar: Bezoekerscentrum Hof te Coucx, Kortrijk, Cannatstraat 12 (tegenover inrit nr. 33)

Let op: wegens werken is Kennedylaan misschien niet bruikbaar!

Spreker: Dirk Dubois

Deelname: 5,00 euro te betalen aan de ingang, kopies en drankje inbegrepen.

Graag toch een mailtje voor uw aanwezigheid op deze avond voor praktische regeling:
dirkph.dubois@gmail.com of
dheyne.erika@scarlet.be

Contactpersonen voor beide vormingen: Dirk Dubois, 056 35 57 75 of 0476 89 77 73; Erika D'heyne, 056 71 95 44 of 0477 56 66 64

West-Vlaamse natuurstudiedag

zaterdag 4 maart 2017

9.00 - 16.45 uur (met receptie)

@ KU Leuven KULAK

Etienne Sabbelaan 53

8500 Kortrijk

V.U. Peter Narro, Koning Leopold III aan d'11.8200 Brugge - Foto: De Kunstenaar, J. Bosch 11.4891

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Natuur met een geschiedenis

vogels in de kunst • oudste bos • wilgen • de zee van toen •
natuur in W.O. I • knagende dieren in musea • uitgestorven
dieren • slotenflora • blauwvoet • heideherstel • ...

15^e editie

www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

natuurpunt

KU LEUVEN

kulak

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

CHRISTINE HANSSENS

■ Zoeken naar zwammen op de Keizersberg

Wellicht is deze locatie voor velen onder jullie onbekend. Wel, de Keizersberg bevindt zich te Marke en maakt deel uit van Kortrijkbos: "Het Preshoekbos". Het is een jong bos, +/- 50j oud. Op deze plek werd immers in de jaren '60 - '70 klei aangebracht die vrij kwam tijdens de aanleg van de E17. Het bovenste deel werd met bomen beplant. Het is begroeid met esdoorn, wilg, hazelaar, eik, es en berk (afb. 1). Naar beneden toe groeit er gras en allerhande kruiden. Op het domein vertoeven ezels en schapen (afb. 2).

Hoe is de Keizersberg te bereiken? Neem vanuit het centrum van Marke de Vagevuurstraat, met in zijn verlengde de Kalvariestraat en vervolgens de Keizerstraat. Deze komt aan op de Keizersberg. Daar geeft aan huisnummer 84, een smal pad rechts toegang tot het domein. Het is een bijzonder rustige plek. Dit jaar heb ik er, in het kader van ons 1.000-soorten-project, regelmatig naar paddenstoelen gezocht en dit viel bijzonder goed mee. Tot op heden vond ik er reeds meer dan 100 verschillende soorten.

Reeds bij de toegang van dit gebied groeiden er ganse groepen inktzwammen, waaronder de **zwerminktzwam** (*Coprinus disseminatus*) (afb. 3) en de Glimmerinktzwam, maar ook enige prachtige **geschubde inktzwammen** (*Coprinus comatus*) (afb. 4). Wat verder konden we enige opvallende **grote kale inktzwammen** (*Coprinus atramentarius*) (afb. 5) bewonderen. Jullie weten het wellicht reeds: "de geschubde inktzwam is een goed eetbare soort en ook zeer smakelijk,

zolang de opeengepakte plaatjes van de onderzijde wit zijn". Ooit werden deze zwammen in Oost-Duitsland voor de consumptie gekweekt. De oogst viel bijzonder goed mee, maar men kon deze paddenstoelen niet bewaren: hun plaatjes werden snel rozig, grijs en vervloeiden tot inkt. Wat later verkocht men ze als "half-conserve", maar ook dit bleek niet rendabel.

Heel aangenaam was de verrassing toen wat verder op een stomp enige **hout-knotszwammen** (*Xylaria polymorpha*) (afb. 6) te zien waren. Nadien vonden we het **groot kalkschuim** (*Mucilago crustacea*) (afb. 7). Dit is eveneens een soort die velen niet bij de zwammen zouden rekenen. Eigenlijk is het een slijmzwam. Tijdens het begin van zijn ontwikkeling vormt hij een witte klodderige massa, die uiterst traag kan vooruit kruipen. Met te verouderen wordt deze vast. Dan is haar oppervlak licht grijs (zie afbeelding), en is ze binnenin zwart (donker). Op Vlier vonden we enkele regelmatig voorkomende soorten zoals **echt judasoor** (*Hirneola auricula-judae*) (afb. 8) en de **witte vlierschorszwam** (*Hyphodontia sambuci*) (afb. 9.)

Op een liggend stammetje stond een indrukwekkende groep **grote bloedsteelmycena's** (*Mycena haematopus*) (afb. 10 en 11). De donkerrode kleur is reeds te zien op hun bovenzijde. Aan de bleke onderkant merken we bij de minste beschadiging eveneens donkerrode "bloeddruppeltjes".

Bij ons zoeken naar zwammen werden we dit jaar verrast

met grote aantallen **draad-knotszwammen** (*Typhula setipes*) (afb. 12). Ze zien er min of meer uit als bruin geworden grassprietjes, maar zijn kort en rolrond. Een soort die er nauw verwant mee is, heet **pijpknotzwam** (*Macrotyphula juncea*) (afb. 13). Deze is tot 20 cm lang en wel duidelijk dikker. Beide soorten waren regelmatig present op de Keizersberg.

Een andere goed gekende soort is de **echte kopergroen-zwam** (*Stropharia aeruginascens*) (afb. 14). Deze middelgrote plaatjeszwam bezit een opvallend intens groen en glanzend, hoedoppervlak dat vooral bij vocht, kleverig wordt. De plaatjes zelf zijn er, bij rijpheid, licht rozig. Nauw verwant ermee heb je de **valse kopergroenzwam** (*Stropharia caerulea*) (afb. 15), die naast groene ook gelige vlekken bezit en veel talrijker voor komt.

Afbeelding 16 toont de **gewone krulzoom** (*Paxillus involutus*), een tamelijk grote bruine, enigszins viltige soort met sterk aflopende plaatjes. Ze worden donkerder bij beschadiging en zijn gemakkelijk van de hoed los te duwen.

Bij berk vonden we enkele **baardige melkzwammen** (*Lactarius torminosus*) (afb. 17). Deze scheiden een wittig vocht "melk" uit bij beschadiging. Hun hoedoppervlak is vaak concentrisch gezondeerd en hun jonge exemplaren vallen op doordat ze gekroesde haren bezitten die over de hoedrand heen uitsteken.

Bij eik hadden we ook verschillende russula's waaronder de **broze russula** (*Russula fragilis*) (afb. 18)

We konden er ook reeds de **gewone Fluweelpootjes** (*Flammulina velutipes*) (afb.19) met glimmend hoedoppervlak en donzige steel bewonderen. Ze groeien graag op boomvoeten of dode stomp van loofbomen.

Vermelden we nog de **was-lakzwam** (*Ganoderma pfeifferi*) (afb.20). Een prachtig groepje

van deze console vormende zwammen werd op de basis van een oude Wilg aangetroffen. Let op zijn bovenzijde die wasachtig en glimmend is. Omwille van de droogte toonde hij wat gelige barsten. Typisch voor deze soort is immers dat men er met een mes gelige schilfertjes kan van loskrabben.

Kom maar eens zoeken op de Keizersberg. Het loont er zeker de moeite. Hier geldt in ieder geval de leuze. Wie zoekt die vindt.

Naast de vermelde soorten kregen we op de Keizersberg immers nog heel wat andere prachtige vondsten te zien. ■

Vrijwilligers van Cisco schieten Natuurpunt te hulp

foto's: © Ilse van Winckel

Eind november hebben medewerkers van technologiebedrijf Cisco voor Natuurpunt Avelgem de Miracoupure opgeschoond, een gesloten zijarm van de Schelde. Ze snoeiden er voornamelijk zwarte els, zodat vogels gemakkelijker een broedplek kunnen vinden. Enkele dagen later gingen hun collega's Natuurpunt Vlaanderen opnieuw een duwtje in de rug geven, ditmaal in het Mechelse Rivierengebied. Al drie jaar laat Cisco de klassieke teambuilding achterwege ten voordele van vrijwilligerswerk.

Cisco organiseert twee keer per jaar een zogenaamde Giving Back-week: een eerste keer tijdens de Week van de Vrijwilliger en vervolgens in de tweede jaarhelft, net voor de Internationale Dag van de Vrijwilliger op vijf december. De werknemers krijgen dan de kans om iets terug te geven aan de maatschappij in de vorm van vrijwilligerswerk.

160 medewerkers steken vrijwillig handen uit de mouwen

“Dit jaar was de week voor Sinterklaas een enorm succes,” vertelt Ilse Van Winckel, projectspecialist bij Cisco. “160 mensen schreven zich in om deel te nemen aan één van de 16 geplande activiteiten, een record. Met deze week erbij komen we in drie jaar tijd aan bijna 750 dagen vrijwilligerswerk. Als je weet dat onze Amerikaanse hoofdzetel ook nog eens 10 dollar doneert aan het goede doel voor elk gepresteerd uur vrijwilligerswerk, dan is die impact niet min.”

Vijf extra vakantiedagen om het goede doel te helpen

Cisco vindt de weg naar vrijwilligerswerk via Human Business, afgekort Hu-Bu, een organisatie

die bedrijven in contact brengt met vzw's. De activiteiten gaan van het herschilderen van lokalen over het samenstellen van voedselpakketten tot het opkuisen van natuurgebied. Begin januari heeft Cisco zijn medewerkers vijf vrije dagen per jaar toegekend die ze kunnen besteden aan een goed doel, tegenover twee in het verleden.

“Een win-winsituatie,” zegt Van Winckel. “Vzw's zijn vragende partij en medewerkers krijgen de kans iets goeds te doen voor de maatschappij. Ze zijn fier dat hun bedrijf hieraan meewerkt.”

Rietveld moet biotoop worden van kleine bruine vogels

Het opschonen van een schiereilandje aan de Miracoupure in Avelgem was één van de 16 activiteiten die tussen 26 november en 2 december plaatsvonden. Natuurpunt Vlaanderen wil van dit schiereilandje een rietveld maken. Dit moet de biotoop worden van de zogenaamde kleine bruine vogels zoals de kleine karekiet, de bosrietzanger en de blauwborst.

“De laatste jaren heeft de zwarte els zich steeds meer verspreid op het schiereiland. Dat is ook logisch. De natte ondergrond is ideaal voor de zwarte els,” vertelt Katrien Vandenberghe van Natuurpunt. “Als we vogels als de kleine karekiet en de bosrietzanger willen zien, dan moeten we deze bomen zo klein mogelijk houden. Alleen dan kan het riet voldoende groeien en de biotoop worden van de kleine bruine vogels.”

Cake en een lekkere kop koffie

De vrijwilligers van Cisco wisten dus wat hen te doen stond. Een ganse namiddag verwijderden ze met hart en ziel de takken van de zwarte elzen. Hard labeur, maar de motivatie was groot. “Gewapend met een takkenschaar en een motorzaag verwijderden we zoveel mogelijk takken die we vervolgens op een grote stapel gooiden. De mensen van Cisco hebben ons fantastisch geholpen,” zegt Katrien Vandenberghe. “Wij zorgden met een stukje appeltaart en een warme kop koffie voor een aangenaam pauzemoment.”

Ook de medewerkers van Cisco waren tevreden. “We hebben veel werk kunnen verzetten en het is vooral fijn dat we konden meehelpen om dit prachtige gebied in ere te houden,” besluit Ilse Van Winckel. ■

Hiep hiep, Trage wegen!

OVER DE 'VERJAARDAG' VAN HET AVELGEMSE TRAGEWEGENWEB

Ook in Avelgem werd in oktober de Dag van de Trage Weg gevierd, samen met maar liefst 130 enthousiaste wandelaars.

Ons land ligt bezaaid met veldwegen, kerkwegels, jaagpaden, oude treinbeddingen, holle wegen, doorsteekjes - zowel in steden als op het platteland. Ze vormen een enorm netwerk: een Land Wide Web. Meer zelfs, zoals sommige reizigers onder ons al konden vaststellen, kunnen we spreken van een echt World Wide Web van trage wegen.

Een deel van dat wijde Trage Wegenweb is ondertussen verhard tot autoweg. Een ander deel is gelukkig traag gebleven: voor trage weggebruikers met

of zonder fiets, met of zonder hond. Helaas zijn ook heel wat paden in het landschap ondergesneeuwd geraakt, of ondergeploegd, of zorgvuldig met draad en poort afgesneden. Onrechtmatig. Zo raakten Trage Wegen in onbruik en uiteindelijk vergeten.

'Hier, een trage weg? Maar meneer, wie weet dat nog?'

'Wel, wij weten dat nog.'

'Maar meneer, wie gebruikt die nog?'

'Wel, wij gebruiken die nog.'

We noemen het 'Trage Wegen met een Knelpunt'. Maar gelukkig: Trage Wegen verjaren niet - dat zegt zelfs de Raad van State - en knelpunten kunnen opgelost worden.

Beste gemeente,

Met verschillende mensen van Natuurpunt hebben we de afgelopen jaren hard gewerkt, geïnventariseerd, vergaderd, gebeld, gelopen. Onze honger, en die van veel andere gebruikers van Trage Wegen is gebleven en alleen maar toegenomen.

We verwachten iets van u.

Neem uw verantwoordelijkheid.

Zet stappen!

Laat ons stappen vooruit zetten over de Trage Wegen die ook onze grootouders al gebruikten.

Knelpunten moeten worden aangepakt.

De weggebruiker heeft er recht op.

Het zal u in dank worden afgenomen.

Wij geven alvast niet op.

Want trage wegen verjaren niet!

Bart De Clercq

Hiervoor kijken we naar onze bevoegde overheid: de gemeente. Belofte werden gemaakt, er zijn goede intenties, maar de stappen in de juiste richting zijn klein en de bestemming is nog niet in zicht. Het blijkt een trage weg naar een oplossing. ■

↖ De wandeling van de dag van de trage weg wordt ingewandeld
© Jean-Pierre Christiaens

↓ Veel volk op de Dag van de Trage Weg
© Dirk Libbrecht

FREDERIC PIESCHAERT

(Geen) muizen op de spoorwegberm

8 oktober - Oude spoorwegberm Waregem-Zulte.

Alles is minutieus voorbereid. Vijfentwintig inlooptallen met luxe-uitbouw. Dagen op voorhand geplaatst in de rand van een houtkant met meidoorns, bramen en eiken – het muizen-walhalla zeg maar. Voorvoederen met pindakaas, havermout, rozijnen en kraakverse meelwormen. Dat kan niet anders dan een rijkelijke muizenvangst worden. Tijdens de eerste controleronde is heel wat jong volk met hoge verwachtingen aanwezig, maar helaas pindakaas, de muizen sturen hun kat. Friten van het frietkot dan maar om de motivatie op peil te houden. We hadden toch wat vraatsporen gezien aan het aas bij val 16? Alle hoop gevestigd op de 16 dus. Tijd voor controleronde 2, met een intussen sterk uitgedund

Foto's: © Geert Taelman

publiek. Niet iedereen is blijkbaar overtuigd van de kwaliteiten van de 16. Maar genoeg over politiek. Val 1 tot 15. Noppes, nada, rien de knots. Les souris sourient dans le bois. De spanning wordt voelbaar naarmate we de 16 naderen.

- *Lucht ne keer.*
- *Noar woare?*
- *Noar woare! Noar ginter vaneigens, de zestiene.*
- ...
- *Godverd. S'es toe!*
- *Joas verzekere.*
- *Bij joas, ge ziedet toch. S'es toe zegge'k ui.*
- *'t es nog woar oek. S'es toe. En t'es ton nog de zestiene!*
- *'k hoat gezeid hé!*
- *Jocht, hoadet gezeid. Gij zijt ne wree'n gij.*

Warempel, prijs in de 16. Eén volledige muis. Een uit de kluiten gewassen Huissspitsmuis. Meteen zowat de meest gefotografeerde spitsmuis van het Westelijk halfroond. Frontaal, lateraal, dorsaal, ventraal, kikvors- en vogelperspectief, geen kant blijft onbelicht. Ze moest maar niet alleen gekomen zijn. Eén muis dus op onze monitoringsavond. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dat behoorlijk weinig muis is voor de geleverde inspanningen. Maar het onzekere resultaat is meteen ook de charme natuurlijk. Liever de euforie van de 16 dan het voorgedrukt succes van een twitch. Volgend jaar staan we er opnieuw. Ode aan het selectief geheugen. ■

Het landschap behagen kost moeite...

GRIET COUVREUR
VOORZITTER NATUUR-
PUNT KREKEL-ANZEGEM

Onze vraag van Natuurpunt afdeling Krekel Anzegem was simpel, het plan ambitieus: 600m nieuwe haag planten op de Dag van Natuur. We wilden dit doen langs het onverharde deel van de Dolderstraat in Gijzelbrechtegem-Anzegem. Het plan werd voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen, en we verkregen de toestemming én medewerking van de gemeente. Ook het Stadlandschap Leie en Schelde sprong mee op de kar en steunden ons plan met flyers en plantgoed. Alles was geregeld voor een mooie aanplant. Maar een paar dagen voor de Dag van de Natuur bleek dat de openbare grond niet overal breed genoeg was om er een landschappelijk haag te planten, zelfs geen kleintje. We konden, mochten en wilden ook niet op het land van de aanpalende eigenaars planten. Wat nu? Alles was geregeld, alles

was besteld, de pers was uitgenodigd. Na veel over en weer gepraat mét de betrokken schepenen en met de aanpalende eigenaars/gebruikers kwamen we tot de conclusie dat we enkel konden aanplanten waar het echt kon op gemeentelijke grond. Het ambitieuze plan van 600m haag werd teruggeschroefd tot een kleine 200m aanplant. Iets is nog altijd beter dan niets en je kan beter overeenkomen met je burens en aldus werd beslist.

De dag brak aan, tamelijk zonnig en droog, oef. De pers was er, de burgemeester, een aantal schepenen en vooral veel vrijwilligers, waaronder natuurlijk de eigen mensen van het bestuur van Natuurpunt Krekel Anzegem. Iedereen deed zijn woordje, de pers trok een foto en wij togen welgezind aan de slag. De gemeentewerkers hadden op voorhand een sleuf gegraven met een kraantje. Piece of cake dachten we, maar de aarde bleek stugger dan gedacht en het was toch nog een heel karwei om de plantjes netjes in de grond te krijgen. Na een serieuze inspanning volgt een ontspanning, bij een dampende tas soep kon er wat gebabbeld worden. En wat met de rest van het bestelde plantgoed? Aangezien Stadlandschap Leie en Schelde ook plannen had om in de buurt een landschapshaag aan te planten zijn we samen met enkele enthousiaste vrijwilligers blijven doorgaan tot ook deze haag volledig aangeplant was; en zo kwamen we in totaal toch nog tot een goeie 500m haag. We hebben dus met zijn allen het landschap behaagd. Een simpele haag, maar wat een meerwaarde voor de natuur! Ze zijn één van de eenvoudigste en doeltreffendste manieren om ons landschap in ere te herstellen. Niet alleen dragen ze bij tot een grotere biodiversiteit, bestrijden ze erosie en dienen ze als windkering of afsluiting, ze zijn ook gewoon mooi om te zien en geven structuur aan het landschap.

Aan iedereen hartelijk dank om hieraan mee te werken en hopelijk kunnen we in de toekomst nog veel samenwerken om het landschap te behagen. ■

Foto's: © Nik Dooms

Hé jonge Klimoplezers!

JNM of 'Jeugbond voor Natuur en Milieu' is een jeugdbeweging die jou zoekt!

Ben je tussen 6 en 26 jaar? Heb je soms ook bewondering voor de natuur of speel je gewoon graag buiten? Denk je soms eens na over het milieu of wil je er meer over leren? Of zoek je gewoon naar een leuke bende om leuke tijden mee te beleven tijdens je vrije tijd?

DAN BEN JIJ ONZE IDEALE PIEPER/INI/GROTEN/LEIDER!

JNM Kortrijk is actief in Avelgem, Harelbeke, Deerlijk, Zwevegem, Sint-Denijs, Moen, Lauwe, Marke, Otegem, stad Kortrijk, kortom in de Zuid-West-Vlaamse regio.

Onze activiteiten zijn heel verschillend: een paddenstoelentocht, een museumuitstap, workshops over het klimaat, een avondwandeling... In JNM-activiteiten proberen we altijd een beetje aan natuurstudie, natuurbeheer of milieu-educatie te doen, of alles samen.

We hebben ook af en toe een provinciale activiteit, dan komen we samen met alle West-Vlaamse JNM'ers! Dit is een leuke bende, we noemen onszelf dan ook 'Best from the West' of 'de Bestn van 't Westn'. We gebruiken zelfs de hashtag #bestofthewest als foto's van activiteiten online plaatsen, of gewoon voor ons plezier.

Waarom is het leuk om lid van JNM te zijn?

JNM voelt als een veilige plek, je kan er zijn wie je bent. Je hebt er minder snel kans om be(voor)oordeeld te worden. Dat maakt het makkelijk om vrienden te vinden binnen JNM. Want je kan er altijd met iedereen en overal een praatje beginnen. Je leert dan ook mensen uit heel Vlaanderen kennen. Het hoofdsecretariaat ligt in Gent en zij geven altijd sfeervolle feestjes!

Waarom is het leuk deel van JNM Kortrijk te zijn?

Van alle West-Vlaamse afdelingen is JNM Kortrijk, de gekste en grappigste. We noemen onszelf dan ook 'Krazy Kortrijk'. We verzinnen de vreemdste spelletjes en inkleding van activiteiten. Fantasie in overvloed. We zijn dan misschien niet de grootste afdeling qua getal, maar wel qua sfeer.

In het leidingsteam zitten 2 opvoedsters en 1 iemand die voor opvoedster aan het studeren is. Elk probleem is dus bespreekbaar en we zijn er niet vies van om taboes te doorbreken. Eén van die opvoedster is ook sociaal werker in spé, waardoor de Kortrijkse afdeling veel samenwerkt met andere organisaties. Wat ons educatieve niveau verhoogt. Daarnaast zitten we ook met een jonge garde die net leiding is en zich helemaal geeft. Dit hebben we gevoeld op de startdag in september jl.. Hun enthousiasme heeft ons extra enthousiast gemaakt!

Eén van die jonge garde is een echte natuurkenner, die veel kan vertellen over vogels. Twee broers uit Heule vervoegen dit gezelschap. Die twee hebben samen dubbel zoveel te vertellen over natuur en milieu. Jammer genoeg hebben we dit jaar moeten afscheid nemen van enkele (te oude) zotzalige leiders die zich lang ingezet hebben voor de afdeling. Desalniettemin, zijn we een vrolijk zotte bende! ■

WIST JE DAT..

- ... we momenteel evenveel vrouwelijke als mannelijke leiding hebben? (Hoera, gendergelijkheid!)
- ... we nog op zoek zijn naar leiding?
- ... we graag nieuwe mensen naar JNM zien komen?
- ... we sinds een maand, een nieuwe leider (Brian) in het bestuur hebben?

PIEPER = 6-12 jaar

INI = 12- 16 jaar

GROTEN/LEIDER = 16-26 jaar

Bij ons kan je er dus voor kiezen om ook gewoon GROTE te zijn en geen leiding te geven. Hopelijk weten jullie nu genoeg om te beseffen dat JNM afdeling Kortrijk echt een bééestige jeugdbeweging is en dat jullie hierbij ook welkom zijn!

GROE(N)TJES
DE LEIDINGSBENDE VAN
JNM KORTRIJK

Natuurpunt
De Buizerd vzw
Ingelmunster Izegem

← Door verschralling zou ook pinksterbloem binnen enkele jaren weer moeten bloeien
↓ En samen met de pinksterbloem komt ook hopelijk het oranjepijpje
© Np De Buizerd

Natuur in Ingelmunster is ons geld waard!

Zomer en herfst 2016 waren heel druk bij Natuurpunt De Buizerd. Het Groene Long project waarbij we enkele Mandelmeers weiden in Ingelmunster konden aankopen, deed ons heel hard werken. Na goedkeuring door Natuurpunt Mechelen van "afwegingsdocument 5038C aankoop Mandelmeers" nabij natuurreservaat Mandelhoek was het aan ons om de aankoop en de financiering te regelen. Begin mei zijn we er dan met veel enthousiasme "in gevlogen".

We moesten immers 100.000 € samenbrengen, en dat is niet niks! Samen met de vele gedreven vrijwilligers van onze afdeling gaven we echt het beste van onszelf: 1.200 bedelbrieven hebben we verspreid om ons project financieel te steunen. Brieven in enveloppen steken, rondragen, mensen aanspreken ... En natuurlijk de hamvraag: "Ga da ier wel lukken?". We waren er toch efkes niet gerust in. Een eerste aankoop doen van gronden voor het inrichten van natuurgebied met 100 % onervaren afdelingsvrijwilligers ...

We konden echter rekenen op mensen "achter de schermen" die ons met raad en daad hebben bijgestaan. Oprechte dank aan Kristina, Hans, Yann en Ward om dit project op de rails te zetten.

De sponsoring is nog steeds een succes! Naast onze eigen afdelingsinbreng van 28.000€ en vooral de tot nu toe 30.000€ sponsoring van leden, verenigingen, bedrijven, sympathisanten ..., 15.000€ toelage van het Vlaamse Gewest is deze meers aangekocht geraakt. De aankoopakte werd verleden op 1/09/2016 (met dank aan Wim van Natuurpunt als aankoper). Nog iedere week wordt er geld gestort voor dit project, en maar goed ook. We zijn er als Natuurpunt De Buizerd zeker van dat we die 100.000 € zullen halen. Het moet wel, want we hebben ambitie en onze volgende aankoop het Spoorwegdomein, staat er reeds aan te komen. We moeten in de toekomst ook nog middelen voorzien voor de inrichting van het Natuur Educatief Centrum (NEC). Zo realiseren we een échte Groene Long voor Ingelmunster en zijn bewoners.

Wat nu met de weide?

Door maaien en afvoeren van maaisel (hooien), zal deze weide evolueren naar een bloemrijk grasland. Soorten als pinksterbloem, dagkoekoeksbloem, fluitekruid ...

zullen deze weide binnen enkele jaren meer kleur geven. Bloemen trekken vlinders, bijen en andere insecten aan en de Mandel, die doorheen deze weide loopt, zal zeker eens wat meer gezuiverd, een belangrijke factor zijn voor de biodiversiteit en dit pal in het centrum van Ingelmunster.

Bedanking

Hoewel de sponsoractie nog steeds loopt, willen we op een gepaste wijze onze tot nu toe gekende sponsors bedanken en dit op zondag 22 januari vanaf 13.30 uur in het "schuttershuisje", het toekomstige NEC. Noteer dit alvast in uw agenda! ■

STORTEN KAN NOG!

De sponsoractie is zeker nog niet afgelopen! Wie dit project wil steunen, kan dit op rekeningnummer **BE56 2902 1207 588 Natuurpunt - Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen** - met vermelding "project 5083C".

Giften vanaf € 40 zijn fiscaal aftrekbaar. Een bewijs krijgt u in april 2017.

Activiteit
IN DE KIJKER

//ROMMELMARKT NATUURPUNT DE BUIZERD – 24 EN 25 FEBRUARI - INGELMUNSTER

Deze rommelmart is een echt begrip in de streek en wordt dit jaar al voor de 32e keer georganiseerd. De opbrengst wordt gebruikt voor de aankoop van natuur in Izegem en Ingelmunster.

Datum: zaterdag 25 februari van 13.30u tot 18.30u en zondag 26 februari van 10u tot 16u.

Waar: Voormalige O.L.V.-kerk, vlak bij station, Kortrijkstraat 4, Ingelmunster
Alle info op www.debuizerd.be

Foto: Heel wat vrijwilligers zetten zich in voor deze rommelmart. © Daniel Bouckhout

Zin in een groene opleiding in jouw buurt?

Inverde cursusaanbod voorjaar 2017 staat online!

- ✓ van professioneel boomverzorger tot basisbegrippen ecologie
- ✓ van veilig werken met de kettingzaag tot motoronderhoud van tuinmachines

Raadpleeg snel de website van Inverde voor het volledige cursusaanbod in jouw buurt.

www.inverde.be

inverde
forum voor groenexpertise

Inverde: forum voor groenexpertise | Koning Albert II-laan 20 bus 22 | 1000 Brussel • info@inverde.be • www.inverde.be

*Uw
oud gerief
verdient
'n nieuw
lief*

SCHENK JE SPULLEN AAN DEKRINGLOOPWINKEL
EN MAAK JEZELF ÉN EEN ANDER BLIJ

BEL 056 23 29 40 VOOR GRATIS OPHALING

de kringloop vzw
winkel

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

 Belfius
Bank & Verzekeringen

Belfius regio Menen-Wevelgem
Agentschap Wevelgem

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: rik.vervalle@mandat.belfius.be

JOUW

Advertentie
HIER?

Contacteer
info@natuurnkoopel.be

natuurpunt

ZWEVEGEM

500 leden bij Natuurpunt Zwevegem

Minder dan 2 jaar geleden verwelkomde Natuurpunt Zwevegem zijn 400ste lid. Ondertussen groeit onze afdeling gestaag verder. In december kwamen Nele Holvoet en haar twee kinderen Jasper en Aline als 500ste gezin aansluiten bij onze grote familie.

In alsmäär drukkeren tijden en een dichtslempende regio zoeken meer en meer mensen rust en schoonheid in de natuur en de open ruimte in onze gemeente. Dat zijn fantastische troeven. Natuurpunt doet er alles aan om het natuurareaal in Zwevegem uit te breiden. Ondertussen heeft onze afdeling 26 hectare in beheer. We doen hard ons

best om de natuur zichtbaar en bereikbaar te maken. Een team van vrijwilligers uit onze gemeente zet zich het hele jaar door in om deze natuurgebieden te beheren. Minstens één keer per maand kan wie wil deelnemen aan een boeiende activiteit. In 2016 konden de toppers "Nacht van de Duisternis" en "Dag van de Trage Weg" samen nog meer dan 600 mensen op de been brengen! Natuur is hip en de inwoners van Zwevegem weten ze te waarderen.

Het was trouwens na de Dag van de Trage Weg dat Nele Holvoet besloot om aan te sluiten bij onze afdeling. Ze is vast besloten om er samen met haar kinderen

en Natuurpunt Zwevegem op uit te trekken. We zijn ieder lid natuurlijk erg erkentelijk, maar voor ons 500ste lid hadden we enkele welkomstgeschenken klaar. Nele, Jasper en Aline kwamen die in ontvangst nemen nadat onze beheerploeg op 17 december het terrein van de pas verworven uitbreiding tussen de Knokkestraat en de Sluislaan had aangeplant. Jasper en Aline hopen dat ze binnenkort ook een verrekijker kunnen krijgen om nog meer van de natuur te ontdekken.

Samen met alle leden en vrijwilligers gaan we verder op dit pad voor meer natuur voor iedereen!

© Danny Deceukelier

NATUURPUNT DE VLASBEK VIERT (verjaardags)Feest in 't Groen

Natuurpunt De Vlasbek werd 30 jaar jong! Een verjaardag die we niet zomaar konden laten voorbijgaan. Een plan om opnieuw een Feest in 't Groen te organiseren lag dan ook snel op tafel. Net als een aantal randvoorwaarden: het feest moest er zijn voor onze leden, maar ook voor onze niet-leden. Iedereen moest zich amuseren, van kleuter tot grootouder. We zouden iets eten, en het zou een biologische maaltijd worden. We zouden wat geld in het laatje brengen, en we zouden daar ook een deel van wegschenken aan de "Natuur van bie oes". En we wilden iets tastbaars achterlaten, iets wat het feest zou overleven. Een cadeau van ons aan de rest van de wereld, om het zo te zeggen.

En zo kwam het dat we op 11 september, in alle vroegte, verzamelden in de Groene Long. Tenten opzetten, terrein inkleden, al eens checken of de drank wel koel genoeg was. Om dan samen met een flinke bende fietsers voor de eerste keer onze Vlasbekfietsroute in te rijden. Deze gloednieuwe route verbindt de gekende, maar ook de

minder gekende natuurplekjes in Lendeledede en Kuurne. In de volgende Klimop zal deze fietsroute uitgebreid worden voorgesteld. Na 27 km fietsen kwamen we terug bij de Groene Long, om in primeur de folder van onze route uit te delen, en de infoborden te overhandigen aan de verantwoordelijke schepenen van Kuurne en Lendeledede.

Ondertussen waren de koks van het Vlasbekrestaurant druk in de weer met de Bonte-

Os-Burgers. U raadt het al, een deel van de opbrengst ging naar onze burens van Natuurpunt Gaverstreke, om de aankoop van de Bonte Os te financieren.

De kinderen gingen aan de slag bij de voederplankenstand, werden geschminkt, maakten vleermuisjes, keken naar de zon door onze enig echte zonnentelescoop of gingen aan de slag met de enige echte Vlasbek-electro. De Kuurnse Bib verzorgde een fantastische voorleessessie die door jong en

↑ Dirk neemt de fietsers op sleeptouw

© Dirk Desmet

→ Het Vlasbekrestaurant met de Bonte-Os Burgers
© Johan Staelens

Veel werk, maar gelukkig kunnen we bij De Vlasbek op een legertje vrijwilligers rekenen die ook voor feestjes hun handen uit de mouwen willen steken.

oud bijzonder gesmaakt werd. Voor wie dat allemaal nog niet genoeg was, was er ook nog onze versie van Pokémon Go! Wie de kans gemist heeft om dit spel te spelen, is er aan voor de moeite.

De Vlasbek-Pokémons waren hoogst uitzonderlijk alleen op 11 september te zien.

En terwijl de Vlasbekjeugd zich op die manier uitstekend

amuseerde, zorgde de Vlasbek-bar er voor dat ook de iets oudere feestvierders iets om handen hadden. De zon scheen, en het was een perfecte namiddag om terug te blikken op 30 jaar Vlasbek, en om plannen te smeden voor de volgende 30 jaar.

Toen de zon bijna onder was, stond opnieuw een legertje vrijwilligers paraat om het terrein weer vrij te maken, en om de tenten af te breken, en om eens te checken of de drank wel koel gebleven was. De Vlasbek-Pokémons zagen ondertussen dat het goed was geweest. ■

↖ Chris Delneste van Kuurne en Rudy Rommens van Lende-lede krijgen de infoborden uit handen van voorzitter Jan

← Voederplankjes timmeren

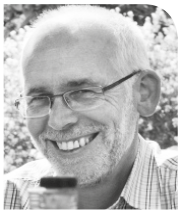
← De jeugd amuseert zich aan het elektrospel

© Johan Staelens

✓ Feest in 't Groen staat voor gezelligheid in de Groene Long
© Dirk Desmet

↓ Stille en verwondering tijdens de voorleessessie van Claudine
© Johan Staelens

MARTIN RAEPSAET

Kriebelbeestjes onder je voeten: het bodemvoedselweb

... EN HOE DE WERELDVOEDSELPRODUCTIE AFHANKELIJK IS VAN DAT BODEMLEVEN...

Lekkere verse groentjes recht uit de tuin: wat een weldaad, wat een smaak. Met wat geluk krijgt tuinman/vrouw lief een dank-je of een klinkende zoen, en fier als een gieter denkt hij/zij dan aan de geleverde inspanningen. Maar hij/zij deed dat niet alleen; neen, zonder de actieve medewerking van al dat leven onder de grond zou het resultaat er beslist anders uit gezien hebben.

Want in de moestuin, net onder de laarzen, krioelt het van hardwerkende beestjes: een indrukwekkend arsenaal van levende organismen, van onzichtbaar klein tot kevers en regenwormen. En zij zijn het die ervoor zorgen dat de planten hun kracht en sterkte vinden om in volle gezondheid te groeien en te bloeien.

Ongelooflijk die massa leven onder de grond, een ingewikkeld voedselnetwerk: het bodemvoedselweb. Het is daar beneden een jungle van eten en gegeten worden, een ware voedselpiramide. Bacteriën en schimmels vormen vaak een eerste stap bij de afbraak van het aanwezige organisch materiaal. Protozoa, schimmel- en bacterie-etende nematoden, potwormen, regenwormen en schimmeletende mijten en springstaarten zetten de volgende stap. Vervolgens worden deze organismen gegeten door carnivore nematoden, mijten en springstaarten. Duizendpoten, mollen en muizen zijn de laatste ondergrondse trap. Regenwormen, pissebedden, potwormen en plantenetende nematoden eten (ook) rechtstreeks organisch materiaal.

Biodiversiteit in de bodem?

Volgens het Nederlands Soortenregister kent het land momenteel 34.220 geregistreerde soorten, waarvan zo een 6.300 soorten bodem gerelateerd zijn. Daarmee maakt de bodemfauna een substantieel deel uit van onze biodiversiteit. Het aantal met het oog waarneembare exemplaren kan oplopen tot meer dan 100.000 per vierkante meter bodem, en dat maakt bodemfauna ook functioneel een zeer belangrijke component van ons totaal ecosysteem.

Een koffielepeltje vruchtbare aarde of bosgrond bevat zowat een miljard **bacteriën**. Ondanks hun geringe afmeting maken zij door hun grote aantallen het grootste gedeelte van het

leven in onze bodem uit.

Schimmels kunnen eencellig zijn of uitgroeien tot meercellige, langgerekte draden. Een vierkante meter grond onder grasland kan gemakkelijk verschillende kilometers aan schimmeldraden bevatten.

Protozoa, zoals het gekende pantoffeldiertje, zijn de reuzen onder de micro-organismen – tot een halve millimeter groot – en elk beestje verorbert dagelijks tot tienduizend bacteriën en schimmels. De protozoa mineraliseren de voedingsstoffen waardoor ze door de plant opgenomen kunnen worden.

Hun grotere broers, de nematoden of **draadwormen**, zijn gemiddeld twee millimeter groot en met het blote oog waarneembaar. Onze paar gram tuinaarde kan zo'n veertig à vijftig draadwormen bevatten. Zowat de helft ervan is bacterie-etend, de andere helft lust meer schimmels. Onder de microscoop zien nematoden eruit als 'miniaturpalingen', vandaar ook de naam aaltjes'.

Verder tref je in dat beetje aarde tot honderdduizend algen aan. Die **groenwieren en diatomeeën** scheiden slijmstoffen af die de bodemdeeltjes aan elkaar kleven. Zo dragen ze bij tot een optimale kruimelstructuur.

De aanwezigheid van **potwormen** in de bodem kan variëren van een paar duizend tot 100.000 of meer. Potwormen zijn meestal kleurloos tot witgeel, lijken wat op regenwormen maar

zijn kleiner, tussen 2 en 40 mm lang.

In onze tuinaarde zitten ook micro- en macro-**geleedpotigen** of Arthropoda, nl. insecten, spinnen, duizendpoten enz. Het zijn belangrijke versnipperaars die het organisch materiaal meer beschikbaar maken voor bacteriën en schimmels. Eenmaal zelf opgegeten, worden die geleedpotigen op hun beurt plantenvoedsel.

Aard- of **regenwormen** zijn dé indicator van een gezonde bodem. Het zijn echte grondmachines die samen met de bodemdeeltjes de erin aanwezige bacteriën, schimmels, nematoden en protozoa verorberen. De uitwerpselen van regenwormen (5 tot 100 ton per ha) bevatten veel grotere populaties aan micro-organismen en direct voor de plant opneembare nutriënten dan de omringende bodem.

Planten hebben al dat leven in de bodem hard nodig

Bodemorganismen maken niet alleen de vereiste voedingsstoffen vrij uit de organische reserve, sommige produceren ook enzymen die de wortelgroei stimuleren.

Verschillende soorten bacteriën breken organisch materiaal af en nemen hiervan bij hun groei relatief veel stikstof op. Zo bevatten bacteriën meer stikstof dan protozoën voor hun

dieet nodig hebben. Wanneer zij door protozoa gegeten worden, dan komt de overtollige stikstof vrij in de bodem en wordt deze beschikbaar voor de plant. Schimmels zorgen voor de afbraak van soms complexe organische verbindingen in de bodem. Bovendien kunnen schimmels er via het uitscheiden van enzymen en (organische) zuren voor zorgen dat sommige nutriënten beter beschikbaar worden voor de plant.

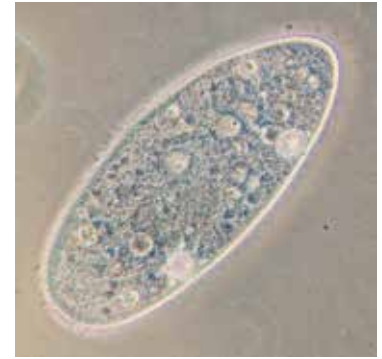
Maar er is ook nog een wondere samenwerking tussen planten en schimmels: de meeste **plantensoorten gaan via hun wortelsysteem een samenlevingsverband aan met schimmels, wat mycorrhiza** wordt genoemd. Deze mycorrhiza-schimmels groeien in en om de plantenwortels en zorgen op die manier voor een grotere opname van water en van nutriënten, zoals fosfor en sporenelementen. Zij vormen als het ware een link tussen bodem en plant. Ook kunnen zij het planteigen afweersysteem ondersteunen, door het afscheiden van antibiotica. Dit schimmelweefsel dat in en om de plantenwortel groeit, zorgt voor een groot contactoppervlak met de plant, waardoor het absorberend oppervlak van het wortelstelsel tot honderden malen groter wordt. Een actief en divers bodemleven vermindert de kans op het uitbreken van een ziekte of plaag. Door onderlinge concurrentie voor ruimte en voedingsstoffen wordt de uitbreiding van scha-

delijke organismen geremd.

De bodem als levend onderdeel van het agro-ecosysteem

Waar de twintigste eeuw werd gekenmerkt door landbouw die de bodem zag als een levenloos substraat, waarmee je met behulp van mechanisatie en chemie bijna kon doen wat je wilde, is in de eenentwintigste eeuw duidelijk geworden dat het roer moet omgegooid worden. Hiervoor is dus een heel andere benadering van bodembeheer nodig: de bodem als levend onderdeel van het agro-ecosysteem.

Levende bodems zijn de basis van onze voedselproductie. En de toestand van onze bodems heeft ook invloed op alle andere aspecten van duurzaamheid: klimaatverandering, ziekten en plagen in de landbouw, de voedingswaarde van ons eten en nog veel meer. Meer informatie hierover en over het gebruik van een goede compost als belangrijkste bijdrage aan het verduurzamen van onze landbouwsystemen zal je kunnen lezen in het volgende (april-) nummer van Klimop. Wordt vervolgd. ■

↑ *Paramecium aurelia* behoort tot de pantoffeldiertjes en voedt zich met bacteriën en schimmels
© Barfoaz

✓ Regenwormen in je grond is een goed teken

↓ Een handvol goede aarde
© Martin Raepsaet

Bronnen o.a.:
Bodem organismen@work,
uitgave van BodemBreed
Interreg
Leve(n)de Bodem, uitgave van
Stichting Biowetenschappen en
Maatschappij

→ DE NATUUR IN MET KINDEREN!

Natuur.koepel lanceert de actie 'de natuur in met kinderen'. Het doel is om kinderen warm te maken voor natuur door hen in contact te brengen met alles wat de natuur te bieden heeft. Naast de vele lokale activiteiten van afdelingen en werkgroepen, waar ook heel wat leuke activiteiten voor kinderen inzitten, (zie activiteitenkalender blz. 54) zal er in 2017 elke maand een extra kinderactiviteit in de kijker gezet worden. Deze activiteiten zijn specifiek voor kinderen (maar ook ouders en grootouders zijn er welkom!)

© Nik Dooms

JANUARI VOGELS VOEREN EN BELOEREN - KOM TE MEE VOGELS SPOTTEN?

zaterdag 28 januari - Harelbeke

Wij organiseren een voormiddag vogel-plezier voor jong en oud! We leren werken met verrekijkers en telescopen om de gevleugelde bezoekers van onze welvoorzienige voedertafels te beloeven. Er is een kleine vogeltentoonstelling met nodige uitleg voorzien. Om 9u en 10u30 vertrekt er ook een wandeling met een ervaren vogelgids.

- WANNEER** Zaterdag 28 januari van 9u tot 12u
- WAAR** Provinciaal domein de Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke
- ORGANISATIE** Natuurpunt Gaverstreke ism SPNC-NME De Gavers
- VOOR WIE** Kinderen tussen 8 en 14 jaar
- BEGELEIDER** Jan Vergote
- INFO** Jan Vergote (gaverstreke@natuurpunt.be of 056/64 66 34)
- KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN** Gratis deelname, inschrijven niet nodig

FEBRUARI POP-UP ACTIVITEIT: PADDENOVERZET MET KINDEREN Wevelgem

In de loop van februari ontwaken amfibieën uit hun winterslaap en trekken ze massaal naar de poel om zich voort te planten. Met paddenoverzetacties helpt Natuurpunt de amfibieën om hun geboortepoel veilig te bereiken. Als je kikkers, padden en salamanders eens van heel dicht wil zien en mee wil helpen overzetten, dan is deze activiteit iets voor jou! Padden en salamanders gaan pas 's avonds als het donker wordt, meer dan 10° C is en vooral bij regenweer op pad, daarom kunnen we nog geen exacte datum geven. Geef je contactgegevens door via onderstaande link en enkele dagen voor de activiteit krijg je alle informatie. Het wordt best wel spannend!

© Michel De Couck

- WANNEER** Afhankelijk van de buitentemperatuur - van 19u tot 21u
- WAAR** Normandië-, Moorseele-, en Ezelstraat in Wevelgem
- ORGANISATIE** Natuur.koepel - amfibieënwerkgroep
- VOOR WIE** Kinderen tussen 8 en 14 jaar
- BEGELEIDER** Herman Nachtergaele
- INFO** Herman Nachtergaele (0485/02 55 03 of nachtergaeleherman@gmail.com)
- KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN** Gratis deelname, geef je gegevens door via www.natuurkoepel.be/kinderactiviteit/paddenoverzet

MAART WILGENHUT BOUWEN zaterdag 4 maart - Kortrijk

Heb jij al eens van een wilgenhut gehoord? Dat is een levende hut gemaakt van wilgentakken. Deze takken steek je in de grond waardoor ze gaan wortelen. In het voorjaar krijgt de hut blaadjes en kun je je heerlijk wegstoppen in de hut. Een wilgenhut is niet enkel leuk om in te spelen, het is ook heel leuk om zelf een wilgenhut te maken. We maken samen een wilgenhut in de Venning in Kortrijk. De maanden erop kun je je hut gaan bewonderen en kijken hoe hij mee veranderd met de seizoenen.

© Kristina Naeyaert

- WANNEER** Zaterdag 4 maart van 9u tot 12u
- WAAR** De Venning, Vennestraat, Kortrijk (bij ingang vlakbij kruispunt met Tekenaarslaan)
- ORGANISATIE** Natuur.koepel ism SPNC-NME De Gavers
- VOOR WIE** Kinderen tussen 8 en 14 jaar (en leergierige ouders?)
- BEGELEIDER** Peter Vosters
- INFO** Hans Vermeersch (hans@natuurkoepel.be of 056/36 28 04)
- KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN** Gratis deelname, inschrijven via www.natuurkoepel.be/kinderactiviteit/wilgenhut

Activiteitenkalender

www.natuurkoepel.be/activiteiten

Legende

NK Natuurkoepel vzw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buisderveld vzw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek vzw
NPDS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk vzw
NPKA Natuurpunt Kerkel Anzegem
NPW Natuurpunt Waregem
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit

- Januari -

Dinsdag 10 januari

BEHEERWERKEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 14:00 - 17:00
WAT: Na de eindejaarsfeesten lekker uitwaaien! Dit kan. Samen in natuurgebied "werken" en gezellig wegdromen tussen pot en pint.
INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Vrijdag 13 januari

ALGEMENE VERGADERING VAN DE ZOOGDIERENWERKGROEP ZUID-WEST-VLAANDEREN - ZWG

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 20:00 - 21:30
WAT: Programma: voorstelling van het bestuur, overzicht van de werking van 2016, overzicht van de jaarkalender 2017, resultaten van het project spoorzoekers/spoorweg, kerkzolderonderzoek vleermuizen Ingelmunster, resultaten vangstnacht Hoeve Te Couckx, vanaf 21u30: napraten met een hapje en een drankje.
INFO: Johan Staelens (0478/95 90 56 of johanstaelens@telenet.be)

Zaterdag 14 januari

HET JAAR INZETTEN IN NATUURGEBIED - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 8:30 - 12:00
WAT: Na de feesten uitwaaien met vrienden in Natuurgebied en ondertussen de natuur een handje vooruit helpen. Het

kan in Avelgem!
INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Zaterdag 14 januari

BEHEERWERKEN VILLAPLASJES IN DE GAVERS - NPGS

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Verzamelen parking Oost van de Gavers, einde Meersstraat, Harelbeke
WAT: Beheerwerken
INFO: Bart Lemey (bart.lemey@gmail.com of 0474/51 67 65)

Zondag 15 januari

NIEUWJAARSWANDELING IN EN ROND HET KARMBOS + ALGEMENE LEDENVERGADERING - NPW

WAAR: Bergstraat 25, Waregem
WANNEER: 14:00 - 18:00
WAT: Naar jaarlijkse traditie maken we een familiale natuurwandeling langsheen autoluwe wegen. Dit jaar verkennen wij de omgeving van de Karmel en maken we kennis met het Karmelbos en het golfterrein van Waregem. Nadien drinken we op het nieuwe jaar. Zorg voor stevige wandelschoenen.
INFO: Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

BEHEERWERKEN NATUURRESERVAAT MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Op het einde van de Waterstraat, Ingelmunster
WANNEER: 9:00 - 12:00
WAT: Vooral hakhout beheer, maaien, hooien en afvoeren, aanplant knotwilgen, aanleg ijsvogelberm, allerhande kleine werken.
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be of info@debuizerd.be)

Woensdag 18 januari

MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

WAAR: Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Vrijdag 20 januari

ALGEMENE VERGADERING - VWG

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 19:45 - 23:00
WAT: Algemene vergadering met op het programma: Verkiezing bestuur 2017, goedkeuring financieel verslag 2016, voorstelling kalender 2017, jaaroverzicht 'Het jaar van de Lijsters' 2016, mysteriequiz, voorstelling reis Finland en nieuwjaarsdrink aangeboden door de VWG.
INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@telenet.be)

Zaterdag 21 januari

BEHEERWERKEN: SNOEIEN SPOORWEG KNOKE + RECEPTIE - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt, Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8:00 - 12:00
WAT: Beheerwerken: snoeien spoorweg Knokke + receptie
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 22 januari

UITWAAIEN AAN ZEE IN DE PANNE - NPDV

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne
WANNEER: 9:00 - 19:00
WAT: In de voormiddag gaan we met een gids wandelen in de omgeving van het Natuurcentrum De Nachtegaal. In de namiddag wandelen we in het mooie Natuurreservaat De Westhoek. Aansluiten voor de namiddagwandeling kan om 12.30 uur aan het Natuurcentrum De Nachtegaal in De Panne. Er is kosten delend vervoer. Zorg voor lunchpakket.
INFO EN INSCHRIJVEN: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

VOGELS VOEREN EN BELOEREN/NIEUWJAARSWANDELING / LAV - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 9:00 - 12:00
WAT: Na een korte kennismaking met onze klassieke tuinvogels met dia's en geluidsopnames, gaan we op stap langs de Coupure Marcel Deweer en de Vuile Coupure om onze kennis aan de praktijk te toetsen. Aansluitend heffen we het glas op het nieuwe jaar en geeft Bart, de voorzitter een voorstelling over de werking van Natuurpunt Avelgem met speciale aandacht voor de bestuursvorming. Ook het activiteiten- en beheerprogramma van 2017 wordt toegelicht.
INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

BEZOEK AAN EEN ECOLOGISCHE VERBOUWING - VELTZ

WAAR: Morinestraat 59, Kortrijk
WANNEER: 10:00 - 12:00
WAT: Bezoek aan een ecologisch zelfverbouwproject (hennepmuren, leempleister, Finn kachel, schelpenvloerisolatie) met info over eco-begeleiding, architecten, aannemers en leveranciers.
INFO: Vooraf inschrijven bij Martin Raepsaet (martin.raepsaet@skynet.be of 056/75 77 56)

Woensdag 25 januari

PLANTEN VAN VENNEN EN POELN I.S.M. NATUURPUNT CVN - PWG

INFO: Meer info op blz. 38

Donderdag 26 januari

GEBUIK BIOLOGISCHE MESTSTOFFEN EN BODEMVERBETERAARS - VELTZ

WAAR: Ubuntu, Blokkestraat 29a, Zwevegem (achteraan parking gemeentepunt)
WANNEER: 20:00 - 22:00
WAT: Jacques Ransschaert (Orgame/Fertira) geeft toelichting over het specifieke gebruik van bio-meststoffen en gesteentemeel. Aansluitend ook mogelijkheid deelname aan samenaankoop van deze producten.
INFO: mike.vandenbroucke@telenet.be

Vrijdag 27 januari

ALGEMENE LEDENVERGADERING - NPWM

WAAR: Dorpshuis Rekkem, Plaats 30, Rekkem.
WANNEER: Vanaf 19:30
WAT: Algemene ledenvergadering.
INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 28 januari

VOGELS VOEREN EN BELOEREN - NPGS

INFO: Meer info op blz. 52

Zondag 29 januari

NIEUWJAARSRECEPTIE & UITREIKING KLIMOP.AWARD - NK

INFO: Meer info op blz. 60

VOGELTELWEEKEND - NPK

WAAR: NEC De Steenoven, Hoek Schaapsdreef/St. Denijseweg, Kortrijk
WANNEER: doorlopend 8:30 - 11:30
WAT: Tijdens het Grote Vogeltelweekend organiseren we een kijk-, tel- en leer-moment voor iedereen die vogels wil leren herkennen. In het natuurgebied de Kleiputten komen heel wat soorten voor. Terwijl we warmtjes binnen zitten in het NEC De Steenoven, speuren we door het grote raam de voertafel en omgeving af op zoek naar vogels. Kom jij ook mee tellen, voor eventjes of voor de hele voormiddag? Spring eens binnen tussen 8u30 en 11u30, de koffie staat klaar. Met onze verrekijkers of telescoop zie je de vogels van dichtbij. **Info:** Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

- Februari -

POP-UP ACTIVITEIT PADDENOVERZET MET KINDEREN - NK & HYL

INFO: Meer info op blz. 52

Woensdag 1 februari

PADDENSTOELENWEEDE IN DOMEIN BALIEKOUTER IN DENTERGEM - MYC

WAAR: Ommeganckstraat, Dentergem
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: Paddenstoelenwandeling met gids Jimmy Desmet.
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Donderdag 2 februari

START CURSUS NATUURGIDS (MANDELSTREKE)

WAAR: Spanjestraat 141, Roeselare
WANNEER: 19:00 - 22:00
WAT: Wil je graag groepen begeleiden in een natuurgebied in je buurt? Zoek je naar een combinatie van inhoudelijke kennis, natuurbeleving en engagement? Dan ben je bij Natuurpunt CVN aan het juiste adres voor de cursus Natuurgids.
INFO: Anke Desender (0494 19 98 19 of anke.desender@cvn.natuurpunt.be)

Zaterdag 4 februari

VORMING OPENSTREETMAP - NK & WGTW

INFO: Meer info op blz. 30

ALGEMENE LEDENVERGADERING - NPDPV

WAAR: Slot, Groen Long, Oudstrijderslaan 3, Kuurne
WANNEER: 17:00 - 19:00
WAT: Alle leden van Natuurpunt De Vlasbek Vzw worden uitgenodigd voor de Algemene vergadering met fotovoorstelling van de voorbije activiteiten.
INFO EN INSCHRIJVEN: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedece.desmet@skynet.be)

BEHEERWERKEN NATUURRESERVAAT MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Op het einde van de Waterstraat, Ingelmunster
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: Vooral hakhout beheer, maaien, hooien en afvoeren, aanplant knotwilgen, aanleg ijsvogelberm, allerhande kleine werken.
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be of info@debuizerd.be)

Zondag 5 februari

NIEUWJAARKE ZOETE - NPKA

WAAR: Parking tegenover Schaagstraat, op de hoek met de Vichtsesteenweg, Anzegem
WANNEER: 14:30 - 17:00
WAT: Na de nieuwjaarsmaand met zijn drukte willen ook wij het nieuwe jaar goed inzetten. Samen maken we er een gezellige namiddag van. Na een fijne wandeling voor het ganse gezin komen we samen op de hoeve Vindevogel, waar we genieten van een warme tas chocolmelk met versgebakken pannenkoeken.
INFO: Pol Deweer (pol-deweer@hotmail.com of 0497/40 79 93)

ROOFVOGELWANDELING - NPZ

WAAR: De Vrijheid, Helkijnstraat 1, Sint-Denijs
WANNEER: 14:00 - 17:00
WAT: We gaan samen op zoek naar sperwer, buizerd, smelleken en andere special-lekes.
INFO: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

MOSSEN & KORSTMOSSEN - NPWM

WAAR: NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem
WANNEER: Vanaf 15:00
WAT: Wandeling mossen & korstmossen
INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Vrijdag 10 februari

ORCHIDEËN, JUWELTJES VAN ONZE BINNENLANDSE FLORA

INFO: Meer info op blz. 38

Zaterdag 11 februari

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 8:30 - 12:00
WAT: Vele handen maken licht werk. We zien ernaar uit samen met velen te "werken" in de natuur.
INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

BEHEERWERKEN VILLAPLASJES IN DE GAVERS - NPGS

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Verzamelen parking Oost van de Gavers, einde Meersstraat, Harelbeke
WAT: Beheerwerken
INFO: Bart Lemey (bart.lemey@gmail.com of 0474/51 67 65)

Dinsdag 14 februari

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 14:00 - 17:00
WAT: Samen met kameraden "werken" in natuurgebied en nagenieten tussen pot en pint.
INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Woensdag 15 februari

MICROSCOPE VAN PADDENSTOELEN - MYC

WAAR: Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Zaterdag 18 februari

BEHEERWERKEN: AANPLANTEN BIESBOSJE - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt, Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8:00 - 12:00
WAT: Beheerwerken: aanplanten Biesbosje.
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 19 februari

KLIMAATWANDELING - NPK

WAAR: Hoek Graanmarkt met Doorniksestraat, Kortrijk
WANNEER: 14:30 - 16:30
WAT: Stad Kortrijk wil klimaatstad worden en organiseert een reeks van activiteiten. Op zondag steekt Natuurpunt Kortrijk een handje toe met een klimaatwandeling door de stad. Dit jaar ligt de focus op voedsel. Welke invloed heeft de klimaatverandering op ons voedsel? En welke invloed heeft ons voedsel op de klimaatverandering? Tijdens een kleine wandeling door de stad bespreken we een aantal voedselklimaatverhalen.
INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

Donderdag 23 februari

DE BASISPRINCIPES VAN ECOLOGISCH TUINIEREN/VOORDRACHT - VELTZ

WAAR: Ubuntu, Blokkestraat 29, Zwevegem (achteraan parking gemeentepunt)
WANNEER: 20:00 - 22:30
WAT: Tuinieren met de natuurkringloop als voorbeeld, gewasbescherming en preventie, bodemzorg, bemesting en mineralen, vruchtwisseling en teeltplan - door Martin Raepsaet.
INFO: Martin Raepsaet (martin.raepsaet@skynet.be of 056/75 77 56)

Vrijdag 24 februari

ALGEMENE VERGADERING - VWG

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 19:45 - 22:30
WAT: Bestuursvergadering van VWG ZWV, open voor alle leden. Op het programma: voorbereiden Ledenbijeenkomst 21/04/17, stand van zaken ABV, BVV, varia,...
INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@telenet.be)

Zaterdag 25 februari

BOEIENDE PRESENTATIE OVER ONZE
INHEEMSE AMFIBIEËN DOOR KATRIEN
GEURTS - NPA

INFO: Meer info op blz. 15

32STE ROMMELMARKT NATUURPUNT DE
BUIZERD - NPDB

INFO: Meer info op blz. 47

LEDENFEEST - NPZ

WAAR: Tap Moen, Stationsstraat 2, Moen
WANNEER: 18:30
WAT: Ledenfeest Natuurpunt Zwevegem.
INFO: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.
loosveldt@gmail.com)

Zondag 26 februari

32STE ROMMELMARKT NATUURPUNT DE
BUIZERD - NPDB

INFO: Meer info op blz. 47

-Maart-

Woensdag 1 maart

PADDENSTOLENRIJKDOM IN "DE LIBELLE"
TE KORTRIJK - MYC

WAAR: Bosstraat, Kortrijk
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: Paddenstoelenwandeling met gidsen
zijn Luc Pinoy en Joseph Iserbyt.
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of
christine.hanssens@gmail.com)

Zaterdag 4 maart

WILGENHUT BOUWEN - NK

INFO: Meer info op blz. 52

WEST-VLAAMSE NATUURSTUDIEDAG - NK

INFO: Meer info op blz. 39

Zondag 5 maart

LANDSCHAPSWANDELING - NPWM

WAAR: NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem
WANNEER: X
WAT: Landschapswandeling in Bergelen.
INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef-
bousse@natuurpuntwevelgem-menen.
be)

Zaterdag 11 maart

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 8:30 - 12:00
WAT: Beheeractiviteiten: samen werken in
de mooiste hoekjes van de Avelgemse
Scheldemeersen.
INFO: Katrien Vandenbergh (0472/99 16
59 of katrien.vandenbergh@gmail.
com)

BEHEERWERKEN KANAALBOS IN STASE-
GEM - NPGS

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Verzamelen einde Bosdreef, Harelbeke
WAT: Beheerwerken
INFO: Dirk Naert (dirknaert@pandora.be of
0489/23 30 76)

Zondag 12 maart

LANDSCHAPSWANDELING IN HET PRES-
HOEKBOSS MET GIDS - NPVD

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne
WANNEER: 14:00 - 18:00
WAT: We gaan onder leiding van onze gids

wandelen en observeren in het Pres-
hoekbos: Klarenhoek - Keizersberg. Er
is kostendelend vervoer.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.
desmet@skynet.be)

LES SNOEIEN VAN FRUIT - VELTZ

WAAR: Basisschool St-Lodewijk, Pladijsstraat
296, Deerlijk
WANNEER: 09:30 - 12:00
WAT: Velt-lesgever Wouter Demey demon-
streert snoeien van 1-jarige fruitbomen
in de school en nadien verjongings-
snoei van ouder hoogstamfruit op
nabijgelegen locatie Oliebergstraat 44.
INFO: Martin Raepsaet (martin.raepsaet@
skynet.be of 056/75 77 56)

BEHEERWANDELING - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt, Kraaibosstraat,
Zwevegem
WANNEER: 12:00 tot 17:00
WAT: Beheerwandeling: 'Beheren: hoe en
waarom?'
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of
danny.deceukelier@telenet.be)

GELEIDE WANDELING IN NATUURRESER-
VAAT MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Einde Waterstraat, Ingelmunster
WANNEER: 9:30 - 12:00
WAT: Geleide wandeling doorheen het
reservaat
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of
voorzitter@debuizerd.be) of info@
debuizerd.be

MOSSENWANDELING IN HET KENNEDY-
BOS - NPK

WAAR: Kennedybos, hoek Bruyningspad met
President Kennedylaan in Kortrijk
(naast het ziekenhuis AZ Groeninge)
WANNEER: 9:30 - 11:30
WAT: Van op een afstand lijken ze allemaal
eender, maar dat zijn ze helemaal niet.
Ontdek de rijke verzameling aan deze
kleine, onmisbare juweeltjes met onze
specialist Silvano.
INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of
0485/95 87 60 info@natuurpuntkor-
trijk.be)

Dinsdag 14 maart

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 14:00 - 17:00
WAT: De lente is op komst. De natuur wordt
wakker. Leuk om op zo'n momenten
de handen uit de mouwen te steken
en ondertussen te genieten van de
ontluikende natuur.
INFO: Katrien Vandenbergh (0472/99 16
59 of katrien.vandenbergh@gmail.
com)

Woensdag 15 maart

MICROSCOPIE VAN PADDENSTOLEN -
MYC

WAAR: Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: We werken met de microscoop en ont-
dekken wat niet meer zichtbaar is met
het blote oog, maar wel onontbeerlijk
is voor determinatie. Ook paddenstoel-
en uit eigen tuin of omgeving mogen
meegebracht worden voor determinatie.
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of
christine.hanssens@gmail.com)

Vrijdag 17 maart

AVOND NATUURFOTOGRAFIE - NPVD

WAAR: Brugsesteenweg 309, Kuurne
WANNEER: 19:30 - 22:00
WAT: Iedereen wordt uitgenodigd op onze
jaarlijkse avond natuurfotografie met

gerenommeerde fotografen.
Activiteit in samenwerking met
Fotoclub Kuurne.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.
desmet@skynet.be)

Zaterdag 18 maart

BEHEERWERKEN: AANPLANT UITBREIDING
BRAEBOS - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt, Kraaibosstraat,
8550 Zwevegem
WANNEER: 8:00 - 12:00
WAT: Beheerwerken: aanplant uitbreiding
Braebos.
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of
danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 26 maart

GEOLOGISCHE BUSUITSTAP - GEO

INFO: Meer info op blz. X

NATUURWANDELING DOOR HET BUR-
REKEN - NPGS

WANNEER: 11:00 - 17:00
WAAR: Verzamelen om 11u op parking
Zuid van de Gavers, Eikenstraat 131,
Harelbeke. Van daaruit carpoolen we
richting Schorisse.
WAT: Ontdek een sprookjesachtig stukje
natuur de Vlaamse Ardennen. Met
zijn steile heuvels, prachtige beekval-
leien en bossen vol voorjaarsbloei-
ers is het Burreken een unieke trekpleister
voor natuurliefhebbers. Vooraleer de
wandeling start picknicken we samen
in een gezellig café (picknick zelf mee
te brengen). Gelieve stevig, waterdicht
schoeisel te voorzien.
INFO: Mattias Furniere (mattias.furniere@
telenet.be of 0472/57 71 19)

OP ONTDEKKINGSTOCHT IN 'T BURREKEN
- NPKA

WANNEER: 14:30
WAAR: We spreken af om 14:30 u aan het
Perreveld 14, Brakel. Voor mensen die
willen carpoolen spreken we af om
13:45 u aan de kerk in Anzegem.
WAT: We gaan op ontdekking in het natu-
ur- en landschapsreservaat 't Burreken.
De gids wijst ons de weg en toont ons
waar we moeten kijken in dit prachtige
natuurreervaat temidden van het
glooiende landschap van de Vlaamse
Ardennen.
INFO: Griet Couvreur (0484/02 93 70 of
griet.couvreur@scarlet.be)

-April-

Zaterdag 1 april

VOOR KINDEREN EN VOLWASSENEN:
ONTDEK DE FRIEMELLENDE AMFIBIEËN! -
NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 08:00 - 12:00
WAT: Met de opgedane kennis uit de
voorstelling van onze amfibieën
op 25 februari gaan we op stap en
controleren een achttal fuiken in
verschillende waterpartijen in het
Avelgemse meersengebied. We hopen
dat ze friemelen van onderwaterleven
en proberen met een aantal experts
van de amfibieënwerkgroep HYLA
alles op naam te brengen. Het wordt
een boeiende, spannende en leerrijke
activiteit! Deelname in de kosten 3
euro voor niet-leden en 2 euro voor
leden. Kinderen -16 jaar gratis.
INFO: Katrien Vandenbergh (0472/99 16
59 of katrien.vandenbergh@gmail.
com)

BEHEERWERKEN BONTE OS - NPGS

WANNEER: 09:00 - 12:00

WAAR: Bonte Os – Ingang nabij Waregemstraat 274, Deerlijk

WAT: Beheerwerken.

INFO: Bart Goethals (bart_goethals@hotmail.com of 0477/26 72 23)

Zondag 2 april

VOORJAARSBLOEIERS - NPWM

WAAR: NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WANNEER: Vanaf 15:00

WAT: Wandeling voorjaarsbloei.

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef-bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

OFFICIËLE OPENING BONTE OS - NPGS

INFO: Meer info op blz. 10

Woensdag 5 april

OP ZOEK IN HET LEIEBOS IN WEVELGEM - MYC

WAAR: Guldensporenstraat 53, Wevelgem

WANNEER: 13:30 - 16:30

WAT: Paddenstoelenwandeling met gids Christine Hanssens.

INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Donderdag 6 april

GEBRUIK EM – EFFECTIEVE MICRO-ORGANISMEN IN TUIN EN HUISHOUDEN

WAAR: Ubuntu, Blokkestraat 29, Zwevegem (achteraan parking gemeentepunt)

WANNEER: 20:00 - 22:00

WAT: door Emiel Devos van Agriton: hoe het bodemleven activeren met eigen

reststromen of natuurlijke grondstoffen, na fermentatie (Bokashi) en hoe EM toepassen in onderhoud van huis en keuken

INFO: Martin Raepsaet (martin.raepsaet@skynet.be of 056/75 77 56)

Zaterdag 8 april

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, 8580 Avelgem

WANNEER: 8:30 - 12:00

WAT: Beheeractiviteiten: samen werken in de Avelgemse Scheldemeersen en napraten tussen pot en pint.

INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Zondag 9 april

LANDSCHAPSWANDELING IN HET HINTERLAND - NPK

WAAR: Doornikserijksweg (kruispunt Beerbosstraat), Bellegem

WANNEER: 9:30 - 11:30

WAT: Een wandeling op de boeiende breuklijn tussen natuur en landbouw. Van de boshyacint en de tamme kastanje tot het aardappelveld de de maisakker. We ontdekken waarom er staat wat er staat. En soms gaan we daarvoor heel ver terug in de tijd.

INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

LANDSCHAPSWANDELING IN DE OMGEVING VAN NECHIN - NPZ

WAAR: Moen statie, Stationstraat, 8552 Moen

WANNEER: 13:30 - 17:00

WAT: Landschapswandeling in de omgeving van Néchin.

INFO: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

Dinsdag 11 april

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: Dank zij de beheeractiviteiten van Natuurpunt Avelgem kunnen de leerlingen van de plaatselijke school een biotoopstudie (5 mei 2017) doen aan de coupure Deweer. De weide wordt beheerd als een wegberm en daardoor is er veel bloei, ideaal om de bermen te bestuderen.

INFO: Katrien Vandenberghe (0472/99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Woensdag 12 april

NATUUR-WONDER-WANDELING IN WAREGEM - VVG & NK

INFO VOLGT.

Zaterdag 15 april

BEHEERWERKEN: ZWERFVUIL, SNOEIWERK, MAAIEN PADEN - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt, Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: zwerfpuil, snoeiwerk, maaien paden.

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

KITE OPTICS

SWAROVSKI OPTIK

Leica

ZEISS

Binnex

TOUCAN

8x42
10x42

UITZONDERLIJKE
LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

KITE OPTICS
www.kiteoptics.com

 VOLG ONS OP FACEBOOK
www.facebook.com/sightsofnaturebvba

Natuurkoepel vzw is de overkoepelende organisatie van natuur- en milieuverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen. Natuurkoepel overkoepelt 13 vrijwilligersorganisaties in Zuid-West-Vlaanderen. Vrijwilligers uit deze aangesloten lidverenigingen vormen daarnaast 11 thematische regiowerkgroepen. Natuurkoepel vzw wil van Zuid-West-Vlaanderen een groene en duurzame leefomgeving maken.

LIDVERENIGINGEN

NATUURPUNT AVELGEM

Bart De Clercq, Kaphoekstraat 12, Avelgem
0495/18 29 30 - dclart@hotmail.com

NATUURPUNT DE BUIZERD

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, Ingelmunster
0474/55 76 70 - hendrik.debeuf@telenet.be

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38, Kuurne
0494/35 90 94 - jvanaverbeke@naturalsciences.be

NATUURPUNT GAVERSTREKE

Yann Feryn, Desselgemstraat 75, Deerlijk
0495/21 57 72 - yann@ferynjan.be

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Maandagveld 5, Kortrijk
0485/95 87 60 - cats@telenet.be

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Griet Couvreur, Blaarloekstraat 29, Anzegem
0484/02 93 70 - griet.couvreur@scarlet.be

NATUURPUNT WAREGEM

Peter Depodt, Aststraat 35, Waregem
0472/33 31 24 - depodt@scarlet.be

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

Jozef Bousse, Moeskroenstraat 368, Menen
0476/47 78 31 - jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Eddy Loosveldt, Lindelos 2, Heestert
0477/95 50 21 - eddyloosveldt@gmail.com

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM

Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128, Harelbeke
056/71 86 12 - robert.schouttens@telenet.be

VELT KORTRIJK-ZWEVEGEM

Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89, Zwevegem
0477/40 91 17 - martin.raepsaet@skynet.be

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, Rekkem
056/41 23 55 - wsamaey@edpnet.be

JNM KORTRIJK

Julie Detavernier, Hoogstraat 26, Sint-Denis
0499/43 36 15 - julie268554@hotmail.com

JNM LEIEVALLEI

Klara Bolckmans, Torenpark 3, Petegem-aan-de-Leie
0479/02 74 40 - klara.bolckmans@gmail.com

JNM ROESELARE

Robbe Cool, Pieter Pruimstraat 27, Izegem
0470/48 14 33 - robbecool10@hotmail.com

CONTACTEER ONS

SECRETARIAAT

Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk
contact: Hans Vermeersch, coördinator
e-mail: hans@natuurkoepel.be
tel: 056/36 28 04
gsm: 0487/64 45 85
open: Van maandag t.e.m. donderdag van 9u-12u en van 13u-16u. Vrijdag bereikbaar via gsm.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem
contact: Kristina Naeyaert, voorzitter
e-mail: kristina@natuurkoepel.be
tel: 056/40 19 79
gsm: 0479/51 43 17
web: www.natuurkoepel.be
facebook: www.facebook.com/natuurkoepel
twitter: www.twitter.com/natuurkoepel
issuu: www.issuu.com/natuurkoepel

Voor up-to-date informatie uit de regio: abonneer je op de digitale nieuwsbrief Klimop.flits. Stuur een mail naar flits@natuurkoepel.be.

THEMATISCHE REGIOWERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Mario Desloovere
Torrestraat 137, Wevelgem
0477/75 58 52 - hyla@natuurkoepel.be

BIJENWERKGROEP

Secretariaat Natuurkoepel vzw
Watermolenstraat 69B, Kortrijk
056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

INSECTENWERKGROEP

Roeland Libeer
Kleine Bissegemstraat 6, Wevelgem
0476/69 59 99
roeland.libeer@telenet.be

PADDENSTOELENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'

Christine Hanssens
Jan Breydellaan 94, Kortrijk
0477/50 82 02
christine.hanssens@gmail.com

PLANTENWERKGROEP

Piet Missiaen
Wielewaallaan 23, Kortrijk
056/20 51 77
piet.missiaen@pandora.be

SOLSUFFIT VZW

Kristina Naeyaert
Normandiëstraat 178, Wevelgem
0479/51 43 17 - info@solsuffit.be

STEENUILENWERKGROEP

Ludo Braeckman
Stedemansakker 1, Roeselare
0475/38 78 04
steenuielenwerkgroep@natuurkoepel.be

VOGELWERKGROEP

Luc Vandeghinste
Wolvenstraat 4, Kortrijk
0498/90 92 90 - vwg@natuurkoepel.be

WERKGROEP GEOLOGIE EN LANDSCHAP

Erwin Decoene
G. Gezellestraat 15, Wevelgem
0495/24 88 79 - erwin.d@telenet.be

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Secretariaat Natuurkoepel vzw
Watermolenstraat 69B, Kortrijk
056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

ZOOGDIERENWERKGROEP

Johan Staelens, Watervang 2, Kuurne
0478/95 90 56
johanstaelens@telenet.be

COLOFON KLIMOP

KLIMOP

Kwartal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
27ste jaargang nr 1, januari - april 2017

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk
0499/19 89 49 - emmanuel@natuurkoepel.be

REDACTIE

klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decoquer, Virginie De Coene, Thijs Calu, Jean-Marie Cottyn, Els Deprez, Emmanuel Desmet, Mira Feryn, Yann Feryn, Dirk Libbrecht, Kristina Naeyaert, Griet Santy, Maarten Tavernier, Hans Vermeersch

ARTIKEL

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikelen in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding 'Klimop - Natuurkoepel vzw'.

DEADLINE

Artikelen voor de volgende klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 maart 2017. Het volgende nummer verschijnt begin april 2017.

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE

Hans Vermeersch - hans@natuurkoepel.be

OPLAGE

5350 exemplaren

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet - emmanuel@natuurkoepel.be
Mira Feryn - mferyn@gmail.com

DRUK

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk
056/23 45 67 - info@drukta.be

DRUKPROCES

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier.

LID WORDEN

NATUUR.KOEPEL VZW

Wie lid is van Natuurpunt is automatisch lid van Natuurkoepel en ontvangt Klimop. Andere lidverenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT

Natuurpunt is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen.

LID WORDEN VAN NATUURPUNT

Stort 27 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding 'nieuw lid'.
Info op www.natuurpunt.be/lidworden

LID WORDEN VAN VELT

Info op www.velt.nu

LID WORDEN VAN JNM

Info op www.jnm.be

VERHUISD?

Neem contact op met de ledenadministratie.
Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94, Kortrijk, 0477/50 82 02
leden@natuurkoepel.be

MET DE STEUN VAN

Vlaanderen
verbeelding werkt

BOSS
paints
Verbonden door vakmanschap.

Zondag
29 januari

NIEUWJAARSRECEPTIE

EN UITREIKING

KLIMOP.AWARD

Natuur.koepel vzw nodigt graag alle leden van Natuurpunt, Velt en JNM uit op haar jaarlijkse Nieuwjaarsreceptie – netwerkmoment - met uitreiking van de prestigieuze 'Klimopaward'.

9U30 NATUURWANDELING

Traditiegetrouw trekken we onder leiding van Natuurpunt Gaverstreke op ontdekkingsstocht langs de mooiste plekjes van provinciedomein De Gavers.

11U NIEUWJAARSDRINK

We kijken terug op een succesvol werkingsjaar 2016 en klinken op het nieuwe jaar!

11U30 UITREIKING KLIMOP.AWARD

Jaarlijkse uitreiking van de Klimop.award aan een bedrijf of organisatie die natuur en milieu hoog in het vaandel draagt. Wie wordt het deze keer?

Na de uitreiking van de Klimop.award genieten we van een drankje en frieten à volonté.

PRAKTISCH

Afspraak in het Provinciehuis van De Gavers - parking zuid - Koutermolen - Eikenstraat 131, Harelbeke.

Iedereen Welkom!

Foto: Luc Clarysse